

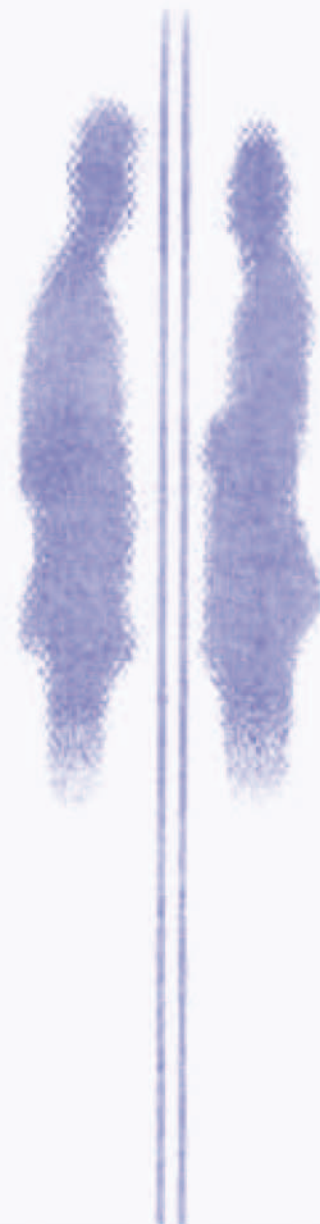

TIS

CPHR - Transparency International Slovensko

Dušan Ursíny
Jiří Vlach

PROTIKORUPČNÉ A INFORMAČNÉ MINIMUM VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

2002

Centrum pre hospodársky rozvoj -
TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Vydané s podporou USAID a INEKO

**PROTIKORUPČNÉ A INFORMAČNÉ MINIMUM
VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ**

Autori:
Dušan Ursíny
Jiří Vlach

PROTIKORUPČNÉ A INFORMAČNÉ MINIMUM
VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

CPHR - Transparency International Slovensko
Bajkalská 25
827 18 Bratislava 212
tel: 02/5341 10 20, fax: 02/5823 34 87
www.transparency.sk, tis@transparency.sk

Tento program bol pripravený vďaka podpore USAID, Americkej agentúry pre medzinárodný rozvoj, Kancelárie pre demokraciu a riadenie Úradu pre Európu a Euráziu, v rámci grantu č. DGS-G-00-00-00025-00. Názory uvedené v programe sú výlučne názormi autorov a nemusia byť totožné s názormi Americkej agentúry pre medzinárodný rozvoj.

Pre CPHR-TIS vydal: *Róbert Vico - vydavateľstvo*

ISBN 80-89041-53-1

CPHR - Transparency International Slovensko

Autori:

Dušan Ursíny, Jiří Vlach

PROTIKORUPČNÉ A INFORMAČNÉ MINIMUM VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

Bratislava 2002

Vydané s podporou USAID a INEKO

Transparency International Slovensko (TIS) je organizačnou jednotkou Centra pre hospodársky rozvoj (CPHR), neziskovej, nestranickej a mimovládnej organizácie so sídlom v Bratislave. Je národnou pobočkou celosvetovej organizácie Transparency International, ktorá bola založená v roku 1993 a má sídlo v Berlíne. Medzi hlavné ciele TIS patrí predovšetkým podpora a presadzovanie takých demokratických hodnôt v živote spoločnosti, akými sú transparentnosť, dôvera, čestnosť a integrita, ktoré významným spôsobom napomáhajú bojovať proti korupcii, úplatkárstvu.

**Centrum pre hospodársky rozvoj-
TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO
Bajkalská 25, 827 18 Bratislava 212
tel: 02/5341 10 20, fax: 02/5823 34 87**

Túto publikáciu nájdete aj na internete - www.transparency.sk

Členovia Aliancie za transparentnosť a boj proti korupcii:

Milan Banas
Anna Butašová
Iveta Griačová
Eugen Jurzyca
Mária Kolaříková
Zdenko Kováč
Katarína Mathernová
Grigorij Mesežnikov
Vladimír Pirošík
Ol'ga Reptová
Emília Sičáková
Dušan Staněk
Juraj Stern
Soňa Szomolányi
Jiří Vlach
Daniela Zemanovičová

OBSAH

Úvod	6
I. Protikorupčné minimum	8
Úvod	8
I.I. Všeobecné protikorupčné opatrenia	10
I.II. Protikorupčné opatrenia v okruhu prípravy obstarávania, súťažných odkladov a ponúk	17
I.III. Protikorupčné opatrenia v okruhu vyhodnotenia ponúk a uzavretia zmluvy	21
I.IV. Protikorupčné opatrenia v okruhu realizácie a vyhodnotenia obstarávania	26
II. Informačné minimum	29
Úvod	29
II.I. Okruh predprípravy verejného obstarávania	34
II.II. Okruh prípravy verejného obstarávania	39
II.III. Okruh súťažných podkladov a ponúk vo verejnom obstarávaní	47
II.IV. Okruh vyhodnocovania ponúk vo verejnom obstarávaní	53
II.V. Okruh uzavretia zmluvy vo verejnom obstarávaní	58
II.VI. Okruh realizácie a vyhodnotenia verejného obstarávania	64

Úvod

Korupcia pôsobí tam, kde ide o nakladanie s verejnými prostriedkami. Verejné obstarávanie má tak v boji proti korupcii spoločensky významné miesto. Preto vychádza táto praktická pomôcka pre verejných obstarávateľov - „**Protikorupčné a informačné minimum vo verejnom obstarávaní**“. Je určená ako pomôcka verejným obstarávateľom a uchádzačom o verejné zákazky. Jej cieľom je poukázať na možnosť zabezpečiť informovanosť všetkých účastníkov verejného obstarávania a transparentnosť celého procesu verejného obstarávania ako hlavného nástroja v boji proti korupcii vo verejnom obstarávaní.

Táto publikácia, obsahujúca v samostatných častiach „Protikorupčné minimum“ a „Informačné minimum“, má napomôcť tomu, aby sa účastníkom verejného obstarávania ako aj odbornej a laickej verejnosti dostávalo maximum možných informácií a aby sa tak dosahovala zvýšená transparentnosť. Zároveň je cieľom poskytovania informácií znížiť riziko vzniku pochybnosti o korektnosti a etickosti postupu verejného obstarávateľa, ako aj znížiť riziko vzniku podozrení spojených s utajovaním informácií a s nekalým konaním. Predkladaná publikácia je teda „kuchárkou“, ktorá má pomôcť účastníkom verejného obstarávania vyvarovať sa zbytočných nedostatkov a chýb v ich konaní, ktoré vznikajú z nedostatočnej informovanosti, nedostatočnej znalosti a nedostatočných skúseností s verejným obstarávaním.

Súhrne možno povedať, že **najdôležitejším protikorupčným opatrením je dodržiavanie poskytovania a zverejňovania informácií** k celému procesu verejného obstarávania. Verejným obstarávateľom aj uchádzačom možno preto odporučiť, aby zavádzali preventívne mechanizmy pred možnými podozreniami z nekorrektnosti procesu verejného obstarávania, otvárajúcej možnosti korupčným praktikám, uplatňovali čo najvyššiu transparentnosť a poskytovali informácie pri všetkých postupových krokoch procesu verejného obstarávania. Tak, ako to legislatívne predpisy obstarávateľovi dovoľujú, je potrebné rozširovať poskytovanie a zverejňovanie informácií o verejnom obstarávaní až do rozsahu perspektívnych informácií.

Po vecnej stránke možno odporučiť ako významnú preventívnu a jednoduchú záruku korektnosti verejného obstarávania **jednoznačnosť a zrozumiteľnosť základných podkladov** procesu verejného obstarávania ako sú oznámenia o vyhlásení metódy, súťažné podklady a ponuky. Tieto dokumenty (a v nich najmä špecifikácia predmetu obstarávania, podmienky účasti a kritériá pre vyhodnotenie súťaže) majú byť podľa okrídleného heslá, používaného v európskych štátoch „**tak jasné a jednoznačné, aby im musel a mohol rozumieť každý potenciálny uchádzač**“ bez vynaloženie mimoriadnej námahy. Nedostatočná jasnosť a zrozumiteľnosť týchto dokumentov znamená otvorené dvere pre možnosť korupcie, znamená otvorené dvere

pre presadzovanie prípadných nekalých individuálnych záujmov obidvoch strán účastníkov obstarávacieho procesu, teda rovnako obstarávateľov ako aj uchádzačov. Domáce aj zahraničné skúsenosti jednoznačne ukazujú, že tieto „pootvorené dvere“ (dodajme, že zväčša neúmyselne pootvorené) sa veľmi často využívajú a zneužívajú, sú „ponukou“ na zneužívanie.

Po vecnej stránke možno ďalej odporúčať ako významnú pomoc v protikorupčnom úsilí **uplatňovanie spoločného obstarávania a opakovaného obstarávania na základe rámcových zmlúv**. Protikorupčné pôsobenie spočíva v tom, že rámcovým zmluvám a postupovým krokom procesu, ktoré k nim vedú, sa venuje osobitná pozornosť a pri následných užívateľských krokoch (jednoduchá potvrdená objednávka alebo čiastková zmluva) už nejde o obstarávateľský proces, ale len o jeho posledný realizačný krok s už vybraným dodávateľom. Pri všetkých týchto posledných realizačných krokoch spoločného obstarávania už nevzniká žiadny priestor pre korupčné chovanie.

Zásady protikorupčných opatrení v procese verejného obstarávania obsiahnuté v „**Protikorupčnom minime**“ môžu mať charakter všeobecných opatrení u verejných obstarávateľov, u uchádzačov a dodávateľov verejných zákaziek alebo sú viazané k postupovým krokom procesu verejného obstarávania.

„**Informačné minimum**“ člení informácie, viazané na jednotlivé postupové činnosti do štyroch charakteristických druhov informácií: (1) informácie povinne poskytované účastníkom verejného obstarávania, (2) informácie povinne zverejňované, (3) informácie, ktoré možno zverejniť alebo poskytnúť účastníkom verejného obstarávania a (4) informácie, ktoré zatiaľ nemožno zverejniť alebo poskytnúť. Nosnou časťou „Informačného minima“ sú schémy, v ktorých je vždy uvedená príslušná postupová činnosť a vo väzbe na ňu informácia podľa uvedenej charakteristiky (informácie poskytované, povinné, možné a perspektívne).

I. PROTİKORUPČNÉ MINIMUM

Úvod

Zásady protikorupčných opatrení v procese verejného obstarávania môžu mať **charakter všeobecných opatrení** u verejných obstarávateľov, u uchádzačov a dodávateľov verejných zákaziek alebo sú **viazané na postupové kroky procesu** verejného obstarávania. Toto protikorupčné minimum sa stručne vyjadruje k všeobecným protikorupčným opatreniam (ktoré budú podrobnejšie rozvedené v iných prácach) a sústreďuje sa na protikorupčné opatrenia viazané na postupové kroky procesu verejného obstarávania.

Súhrnne možno povedať, že **najdôležitejším protikorupčným opatrením je dodržovanie poskytovania a zverejňovania informácií** v celom procese verejného obstarávania. Otázky poskytovania a zverejňovania informácií sú predmetom druhej časti tejto práce „Informačné minimum postupových krokov verejného obstarávania“, ktoré podáva grafické a textové spracovanie postupových krokov procesu verejného obstarávania. Tie sú uvedené v praktickom návode pre obstarávateľov a uchádzačov s názvom *Ako postupovať v procese verejného obstarávania*¹. Verejným obstarávateľom aj uchádzačom možno preto odporučiť, aby pre ochránenie sa od možných podozrení z nekorrektnosti procesu verejného obstarávania, otvárajúcej možnosti korupčných praktík, uplatňovali čo najvyššiu úplnosť a transparentnosť informácií pri všetkých postupových krokoch procesu verejného obstarávania. Odporúča sa túto úplnosť a dostupnosť informácií zabezpečovať najmenej v rozsahu povinne poskytovaných a povinne zverejňovaných a informácií, ktoré možno zverejniť alebo poskytnúť podľa dnes platných zákonov Slovenskej republiky tak, ako sú uvedené v „Informačnom minime“². Tak ako to legislatívne predpisy obstarávateľovi dovoľia, treba rozširovať úplnosť a verejnú dostupnosť informácií o verejnom obstarávaní aj do rozsahu perspektívnych informácií, čím sa budeme postupne približovať stavu v ekonomicky vyspelých krajinách. Treba si uvedomiť, že verejné obstarávanie predstavuje stále problém možnosti prepájať sa s rôznymi spôsobmi korupcie. Preto netreba prestávať v hľadaní nových ciest na zmiernenie tohto problému.

Protikorupčné minimum (okrem protikorupčných opatrení všeobecného charakteru) sa preto viaže na postupové kroky v jednotlivých okruhoch procesu verejného obstarávania, uvedené v Informačnom minime a na informácie, odporúča všeobecne a povinne zverejňovať alebo poskytovať len účastníkom obstarávacieho procesu v rámci týchto postupových krokov. **Informačné minimum je teda priamou**

¹ Vlach J. - Ursíny D. - Sičáková E.: *Ako postupovať v procese verejného obstarávania*, CPHR - Transparency International Slovensko, 2000.

² Bližšie pozri druhú časť tejto publikácie - Informačné minimum.

súčasťou protikorupčného minima, pričom informačné odporúčania z Informačného minima sa už osobitne v Protikorupčnom minime neuvádzajú. Protikorupčné minimum a Informačné minimum treba preto z realizačného hľadiska verejného obstarávateľa považovať za jeden celok.

Protikorupčné minimum sa **člení na časť všeobecných protikorupčných opatrení** verejných obstarávateľov, uchádzačov a Úradu pre verejné obstarávanie (teda opatrení viazaných nie na jeden jednotlivý prípad verejného obstarávania, ale na všetky prípady verejného obstarávania, alebo na ich veľkú skupinu) **a na časť protikorupčných opatrení, viazaných na postupové kroky procesu** verejného obstarávania každého jednotlivého prípadu verejného obstarávania v okruhu prípravy obstarávania, súťažných podkladov a ponúk, v oblasti vyhodnocovania ponúk, v procese uzavretia zmluvy, realizácie a vyhodnotenia predmetu obstarávania.

Základná informácia Protikorupčného minima je obsiahnutá v schémach. V prvom riadku je horizontálne uvedený názov činnosti verejného obstarávania, ku ktorému sa príslušné protikorupčné opatrenie viaže. Nie je účelom tohto protikorupčného minima opisovať všetky činnosti procesu verejného obstarávania, ktoré možno nájsť napr. v praktickom návode pre obstarávateľov a uchádzačov Ako postupovať v procese verejného obstarávania³. Preto sú v prvom riadku uvedené len hlavné činnosti, na ktoré sa viažu protikorupčné opatrenia. Tie sú poradovo očíslované.

Pod nadpisom každého okruhu činností verejného obstarávania je nad schémou uvedený stručný opis daného okruhu a zaradených protikorupčných opatrení. Za každou schémou sú uvedené informácie o protikorupčných opatreniach obsiahnutých v schéme. Ich nadpis za poradovým číslom je rovnaký, ako je uvedené v schéme. Každé protikorupčné opatrenie sa na schéme vertikálne viaže k príslušnej činnosti procesu verejného obstarávania. Ak schéma informuje o tom, ktoré protikorupčné opatrenie kam funkčne a časovo patrí v procese verejného obstarávania, informácia v každej časti vypovedá, o aké protikorupčné opatrenie ide, aký je jeho význam a obsah a ako ho použiť v protikorupčnom boji. Pre skúsených účastníkov procesu verejného obstarávania to predstavuje pripomenutie známych znalostí a skúseností a ich súvislosti so správaním účastníkov verejného obstarávania.

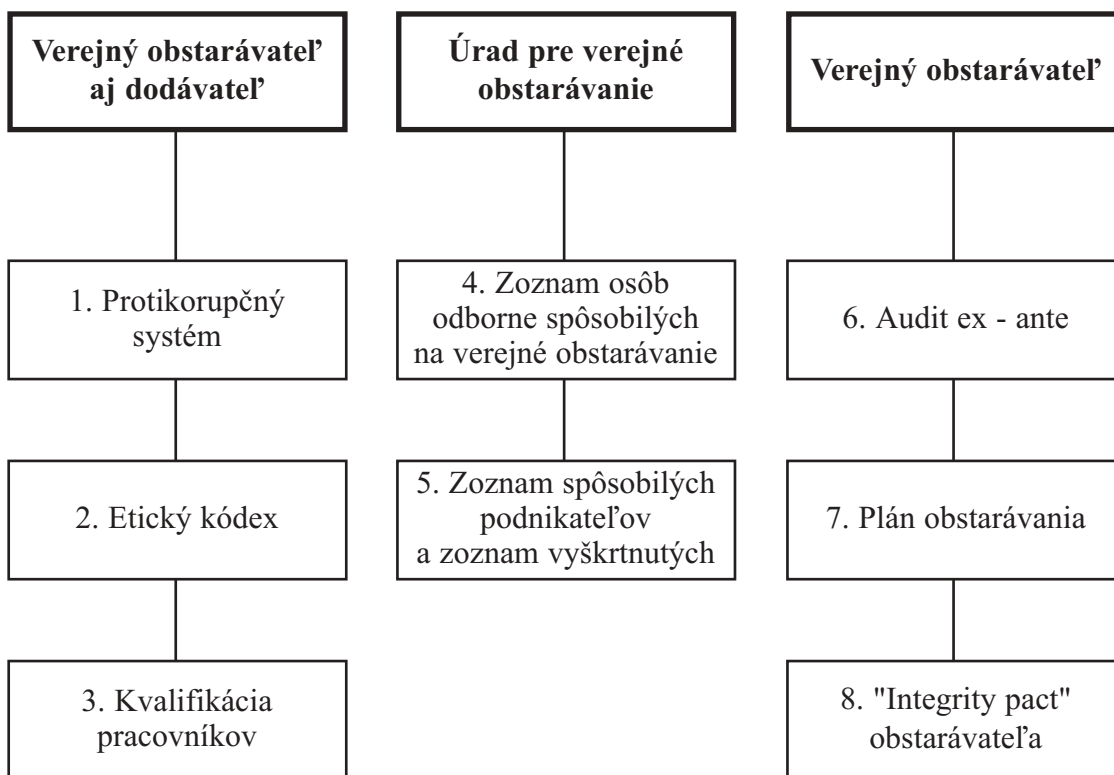
Ako už bolo vyššie uvedené, v nasledujúcich častiach poukážeme na 21 protikorupčných opatrení v členení:

- I.I. všeobecné protikorupčné opatrenia,**
- I.II. protikorupčné opatrenia v okruhu prípravy obstarávania, súťažných podkladov a ponúk,**
- I.III. protikorupčné opatrenia v okruhu vyhodnotenia ponúk a uzavretia zmluvy,**
- I.IV. protikorupčné opatrenia v okruhu realizácie a vyhodnotenia obstarávania.**

³ Vlach, J. - Ursíny, D. - Sičáková, E. : Ako postupovať v procese verejného obstarávania, CPHR - Transparency International Slovensko, 2000.

I.I. Všeobecné protikorupčné opatrenia

Všeobecné protikorupčné opatrenia sa nespájajú s jednotlivými postupovými krokmi procesu verejného obstarávania, ale sa viažu k organizácii obstarávateľa alebo dodávateľa (záujemcu alebo uchádzača) a podľa tejto väzby sa obsahovo diferencujú a dopĺňajú. To platí o protikorupčnom systéme, o etickom kódexe a o kvalifikácii pracovníkov. Aj protikorupčné opatrenia viazané na Úrad pre verejné obstarávanie – ním vydávané zoznamy – sa diferencujú na spôsobilých obstarávateľov (osoby odborne spôsobilé na verejné obstarávanie) a na spôsobilých podnikateľov (podnikatelia, ktorí preukázali spôsobilosť na uzatváranie zmlúv vo verejnom obstarávaní). Konečne, do tejto skupiny všeobecných protikorupčných opatrení patria opatrenia v organizácii verejného obstarávateľa, ktoré majú všeobecnú platnosť pre všetky prípady verejného obstarávania a ktorých pôsobnosť sa zabezpečuje najmä ich zverejňovaním. Sem patrí audit ex-ante, plán obstarávania a „Integrity Pact“ a z posledného okruhu zhodnotenia predmetu obstarávania aj audit ex-post.

Všeobecné protikorupčné opatrenia

- 1. Protikorupčný systém** predstavuje hlavný protikorupčný nástroj rovnako u verejných obstarávateľov ako aj u dodávateľov, záujemcov a uchádzačov o verejné zákazky. Je založený na etickom kódexe verejného obstarávania (obstarávateľa alebo dodávateľa), ktorý je riadne vyhlásený a uplatňovaný a ktorého uplatňovanie je zabezpečené vhodnými preventívnymi opatreniami, kontrolou a aj represívnymi opatreniami. Je to dokument interného riadenia, podobný systému riadenia kvality. Rozhodujúcou časťou protikorupčného systému sú jasné pravidlá riadenia procesu verejného obstarávania, ktorých dodržiavanie znižuje riziko korupčného správania sa v prevažnej väčšine prípadov verejného obstarávania. Ich základom je stanovenie všetkých postupových krokov komplexného procesu verejného obstarávania podľa pravidiel projektového riadenia so zaradením všetkých príslušných činností obstarávateľa aj záujemcov, uchádzačov a dodávateľa so zdvojenou zodpovednosťou schvaľovacích subjektov vo všetkých významných kľúčových rozhodnutiach, s povinnosťou ich zverejňovania a so sústavnou kontrolou míľnikov (vybraných kľúčových postupových krokov) procesu. Súčasťou protikorupčného systému je ďalej sústavné sledovanie symptómov korupčného správania personálneho charakteru a jasné rozlíšenie akceptovateľných pozorností od neakceptovateľných darov. Protikorupčný systém musí mať prísne stanovené ciele, musí však byť ako celok realizovateľný v danej vývojovej etape spoločnosti a s vývojom spoločnosti sa musí aj meniť a dopĺňať. Protikorupčný systém je individuálny pre daný orgán alebo organizáciu, musí jej byť „ušitý na mieru“, ale v závislosti od etického kódexu by zrejme mal mnoho všeobecných spoločných znakov. V prípade protikorupčného systému verejného obstarávania bude veľa spoločných znakov, ktoré budú vychádzať z dôsledne dodržiavaných postupových krokov projektového riadenia procesu verejného obstarávania. Ak by sa mali prijať kritériá na hodnotenie protikorupčného systému, ako najvýhodnejší by sa mal hodnotiť systém (vždy v súčasnej etape v praxi realizovateľný), ktorý dokáže najviac zamedziť nekorektným, korupčným konaniam v celom komplexe procesu verejného obstarávania. Z celospoločenského pohľadu by bolo najvýhodnejšie, aby sa zaviedol štandard vyhovujúceho protikorupčného systému, podľa ktorého by poverený verejný orgán udeľoval úspešným orgánom a organizáciám po preverení certifikát protikorupčného systému. Taký certifikát by v procese verejného obstarávania zvyhodňoval spôsobilosť daného obstarávateľa, záujemcu, uchádzača a dodávateľa.
- 2. Etický kódex verejného obstarávania** sa zaoberá správaním účastníkov celého komplexného procesu verejného obstarávania, je personálnou verziou protikorupčného systému riadenia v danom orgáne alebo organizácii. Určuje požadované správanie pracovníkov verejného obstarávateľa, záujemcu, uchádzača a dodávateľa v celom procese verejného obstarávania, správanie viazané na príslušné personálne funkcie vo všetkých jednotlivých postupových krokoch

procesu verejného obstarávania. Okrem charakteristiky etického správania účastníkov procesu verejného obstarávania definuje rozdiel medzi pozornosťou a úplatkom, vymedzuje konflikt záujmov, uvádza inštitút knihy darov a služieb, knihy zápisov o stretnutiach, schvaľovanie rozhodnutí vo viacerých interných organizačných článkoch (ide cez viaceré ruky), rotáciu pracovníkov a pod.

Môže existovať celá hierarchia etických kódexov od všeobecného etického kódexu verejného pracovníka (pracovníka ústredného orgánu, regionálnej správy a samosprávy) až priamo pre pracovníkov verejného obstarávateľa a etického kódexu dodávateľa. Všetky etické kódexy z tejto hierarchie budú mať celý rad spoločných rysov, ale samozrejme aj mnoho špeciálnych charakteristík. Základom všetkých etických kódexov by mal byť všeobecný etický kódex verejného pracovníka, do ktorého by sa vkladali špecifické rysy danej oblasti, v našom prípade špecifické rysy procesu verejného obstarávania ako oblasti najčastejšie ohrozovanej nekorektným a korupčným konaním účastníkov tohto procesu. Etický kódex verejného obstarávania bude ešte v tomto roku predmetom samostatnej publikácie Transparency International Slovensko.⁴

Ak sa sústredíme na **etický kódex verejného obstarávateľa**, potom jeho špecifické rysy riadiacich činností daného orgánu verejnej správy predstavujú všeobecné ustanovenia o tých postupoch, v rámci ktorých vystupujú aj pracovníci verejného obstarávania (napr. ustanovenia o právomoci navrhovať, prijímať a schvaľovať príslušné rozhodnutia, ustanovenia o hospodárení s verejnými prostriedkami, ustanovenia o účtovaní verejných prostriedkov, ustanovenia o internej kontrole hospodárenia s verejnými prostriedkami, ustanovenia o verejnom audite výsledkov hospodárenia s verejnými prostriedkami) a potom ustanovenia, ktoré sa dotýkajú len vlastného procesu verejného obstarávania, čo sú ustanovenia projektového riadenia prípadov verejného obstarávania. Špecifické rysy etického kódexu verejného obstarávateľa sú teda premietnutím systému riadenia (a súčasne aj systému projektového riadenia), vrátane protikorupčného systému riadenia, do osobného správania pracovníkov verejného obstarávania v danom orgáne a dávajú im návod na správanie v rámci zverených funkcií, právomocí a zodpovednosti. Z hľadiska systémového pohľadu musí pracovník etický kódex verejného obstarávateľa nielen poznať, ale musí sa k nemu verejne prihlásiť a musí ho dodržiavať. Porušenie ustanovení takto prijatého etického kódexu verejného obstarávateľa potom znamená, že ide o vedomé porušenie prijatých povinností pracovníka verejného obstarávania. Pritom nejde len o všeobecný verejný etický vzťah a záväzok, ktorého dôsledkom je spoločenské posudzovanie etického alebo neetického správania pracovníka bez ďalších dôsledkov na jeho osobu, ale aj o zmluvný záväzok pracovníka verejného obstarávania, ktorý vzniká zahrnutím etického kódexu verejného obstarávania do pracovnej zmluvy, podpisovanej zamestnancom. V podstate to znamená, že pracovník verejného obstarávania berie na vedomie, že porušenie ustanovení etického kódexu verejného obstarávania je v jeho prípade vedomým porušením

⁴ Etický kódex verejného obstarávania, Transparency International Slovensko, 2002.

jeho povinností a má za následok stanovené dôsledky. Protikorupčný systém musí samozrejme tieto dôsledky stanovovať a mať ustanovenia o ich zisťovaní a kontrole. Kontrola dodržovania etického kódexu verejného obstarávania a dôsledky jeho nedodržovania, teda stanovenie sankcií za nedodržiavanie etického kódexu verejného obstarávania, patrí medzi najpálčivejšie otázky protikorupčného systému verejného obstarávania.

Ak sa sústredíme na **etický kódex dodávateľa verejnej zákazky** (teda v procese obstarávania záujemcu, uchádzača alebo dodávateľa), aj tu ide o premietnutie systému riadenia (najmä projektového riadenia) do správania pracovníkov, ktorí sa dostávajú do styku s verejnou zákazkou. Na rozdiel od relatívne dosť vymedzeného okruhu pracovníkov, určených v organizácii verejného obstarávateľa na činnosti spojené s verejným obstarávaním, môže ísť v dodávateľskej organizácii prakticky o všetkých riadiacich pracovníkov, ktorí sa dostávajú do styku s prípravou a realizáciou verejnej zákazky. V podstate tu platí zásada dodržiavať pri činnostiach súvisiacich s verejnou zákazkou - v rámci postupových krokov procesu verejného obstarávania vyhlásených v zmysle zákona o verejnom obstarávaní verejným obstarávateľom - pravidlá projektového riadenia, nedopúšťať sa pri tom nekorektných postupov a nedávať podnety na nekorektné správanie verejného obstarávateľa. Etický kódex je v tomto prípade súhrnom ustanovení o správaní sa pracovníkov dodávateľskej organizácie v procese verejného obstarávania, najmä pri spracovaní ponuky, pri obsahu a podpise zmluvy a pri jej realizácii. Tieto ustanovenia by sa mali stať súčasťou ponuky aj zmluvy o prípade verejného obstarávania a pracovníci dodávateľskej organizácie by ich mali dodržiavať vo všetkých postupových krokoch zabezpečovania verejnej zákazky. Vo svete sa v poslednom čase úlohe podnikateľskej organizácie pri zabezpečovaní korektnosti vo verejnom obstarávaní prisudzuje stále väčšia váha. Podnikateľská organizácia pomocou etického kódexu stanovuje požiadavky na správanie sa svojich zamestnancov, korektné správanie svojich zamestnancov kontroluje a z jeho nedodržovania vyvodzuje dôsledky. Vyjadrením tohto postoja podnikateľskej organizácie je podpisovanie zmlúv o transparentnosti alebo iných dohôd o korektnom správaní (tzv. Integrity Pact) vo významnejších prípadoch verejného obstarávania.

Pre uplatnenie praktickej pôsobnosti etických kódexov je dôležité a nevyhnutné ich verejnú vyhlásenie a interné aj externé zverejňovanie, napr. ako „dobrej vizitky“ orgánu alebo organizácie, ako propagačný nástroj, ako vyhlásenie „účinnejšej dobrej vôle,“ ako niečo, čo partneri vyžadujú a s uspokojením berú na vedomie, a dôsledná interná kontrola. Pri tom sa treba vyhýbať formálnosti týchto krokov, formálneho vyhlasovania dobrých spoločenských zásad bez vôle ich dodržiavať. Len vyhlasovaním etických zásad sa spoločenská situácia nezlepší.

- 3. Kvalifikácia pracovníkov** zúčastnených v procese verejného obstarávania a najmä pracovníkov verejných obstarávateľov je jedným z rozhodujúcich prvkov nielen pre zabezpečenie vecne správneho procesu verejného obstarávania, ale aj pre zabezpečenie jeho etickej správnosti. Nekorektné správanie účastníkov

verejného obstarávania vzniká v najväčšej miere z nevedomosti a z nedostatku informácií, z toho, že súťaž nie je dostatočne pripravená. Pre správne, korektné správanie sa pracovníkov zaoberajúcich sa verejným obstarávaním je nevyhnutné, aby mali dostatok informácií nielen o postupe procesu verejného obstarávania, ale **aj o etike vo verejnom obstarávaní** (o etickom kódexe verejného obstarávateľa, o zmluvách, o transparentnosti jednotlivých prípadov verejného obstarávania, o Integrity Pact), o právomoci a zodpovednosti v spätosti s jednotlivými funkciami verejných obstarávateľov, o spôsobe schvaľovania jednotlivých rozhodnutí v procese verejného obstarávania, o internej aj externej kontrole procesu verejného obstarávania a o dôsledkoch nedodržovania etických princípov verejného obstarávania z pohľadu celospoločenského, z pohľadu orgánu verejného obstarávateľa aj z pohľadu osobného. Je nesporné, že základom kvalifikácie pracovníkov verejných obstarávateľov je **dôkladná znalosť odbornej časti procesu** verejného obstarávania (v zmysle legislatívy, predpisov, štandardov a vzorov), postupových krokov tohto procesu a všetkých činností vykonávaných účastníkmi tohto procesu, ich prezentácie a dokladovania. Okrem odbornej znalosti a fundovanosti významnou poistkou korektnosti účastníkov verejného obstarávania je spoločenská tradícia a kultúra. Bez znalosti etických zložiek tohto procesu a ich priemetu do správania účastníkov tohto procesu sa však kvalifikácia pracovníkov verejného obstarávania nezaobíde. Na Slovensku je kvalifikácia verejných obstarávateľov založená priamo na ustanovení zákona o verejnom obstarávaní. Ich spôsobilosť sa zabezpečuje školením v akreditovaných organizáciách, skúškami vykonávanými Úradom pre verejné obstarávanie, zaradením do zoznamu spôsobilých osôb a vystavením preukazu. Základom tejto kvalifikácie je dnes znalosť procesných ustanovení, obsiahnutých v zákone o verejnom obstarávaní a ich uplatňovanie v praxi. Vo Veľkej Británii tomu hovoria „best practice.“ Následné **povinné doškolenie** sa bude orientovať aj na ostatné kvalifikačné zložky, najmä na všeobecné princípy verejného obstarávania, na projektové riadenie ako nástroj na riadenie prípadov (projektov) verejného obstarávania a, samozrejme, na etickú stránku verejného obstarávania a správanie účastníkov verejného obstarávania, najmä verejných obstarávateľov, teda na znalosť protikorupčných opatrení.

4. Do všeobecných protikorupčných opatrení patria aj opatrenia, vykonávané Úradom pre verejné obstarávanie. Takým opatrením je vydanie a uplatňovanie **zoznamu osôb odborne spôsobilých na verejné obstarávanie**, ktoré je súčasťou a završením procesu zabezpečovania kvalifikácie pracovníkov verejných obstarávateľov v zmysle príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní. Základom je ustanovenie zákona, ktoré ukladá verejným obstarávateľom poverovať činnosťou vo verejnom obstarávaní len osoby spôsobilé na výkon tejto činnosti. Spôsobilá osoba prejde povinným školením, realizovaným organizáciou akreditovanou Úradom pre verejné obstarávanie (pri čom školenie vykonávajú len lektori osvedčení Úradom pre verejné obstarávanie), požiada o vykonanie skúšky pred komisiou menovanou Úradom pre verejné obstarávanie a po jej úspešnom vykonaní o zápis do zoznamu spôsobilých osôb. Tento zoznam vedie Úrad pre

verejné obstarávanie, zverejňuje ho vo Vestníku verejného obstarávania a na svojej internetovej stránke a pravidelne ho **aktualizuje**. To znamená, že do neho pripisuje nové spôsobilé osoby a vyškrtáva osoby, ktoré túto spôsobilosť stratili v prípadoch, stanovených zákonom. Ako vhodné protikorupčné opatrenie odporúča prax viacerých krajín aj **zverejňovanie zoznamu vyčiarknutých osôb**.

5. Iným opatrením vykonávaným Úradom pre verejné obstarávanie je vypracovanie, vedenie a zverejňovanie **zoznamu spôsobilých podnikateľov** - podnikateľov, ktorí preukázali spôsobilosť na uzatváranie zmlúv vo verejnom obstarávaní. Toto opatrenie predstavuje výrazné zjednodušenie administratívnej náročnosti procesu verejného obstarávania. V prípade, že je podnikateľ (záujemca alebo uchádzač) zapísaný v tomto zozname, odpadá mu povinnosť pri každej podávanej ponuke predkladať doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti na verejnom obstarávaní v zmysle § 24 zákona o verejnom obstarávaní a predkladá len potvrdenie o zapísaní do zoznamu. Verejnému obstarávateľovi pri tom odpadá povinnosť tieto doklady požadovať ako súčasť každej ponuky a doklady preverovať. Zápis do zoznamu sa vykonáva s platnosťou na jeden rok. Zverejňovanie zoznamu spôsobilých podnikateľov zabezpečuje Úrad pre verejné obstarávanie vo Vestníku verejného obstarávania a na svojej internetovej stránke. Ako vhodné protikorupčné opatrenie odporúča prax viacerých krajín **zverejňovanie tzv. čiernych zoznamov (tzv.blacklisting), teda zoznamu vyčiarknutých podnikateľov** alebo znovu nezaradených podnikateľov alebo zoznamu podnikateľov, právoplatne odsúdených súdnym rozhodnutím za trestný čin, ktorého skutková podstata súvisí s podnikaním. Aj tento zoznam - vedený Úradom pre verejné obstarávanie - je v súlade s ustanovením § 77 zákona o verejnom obstarávaní. Perspektívne tu ide o zverejňovanie každého nekorektného správania podnikateľov, čo treba riešiť v súvislosti s preukázaním nekorektného chovania uchádzača.

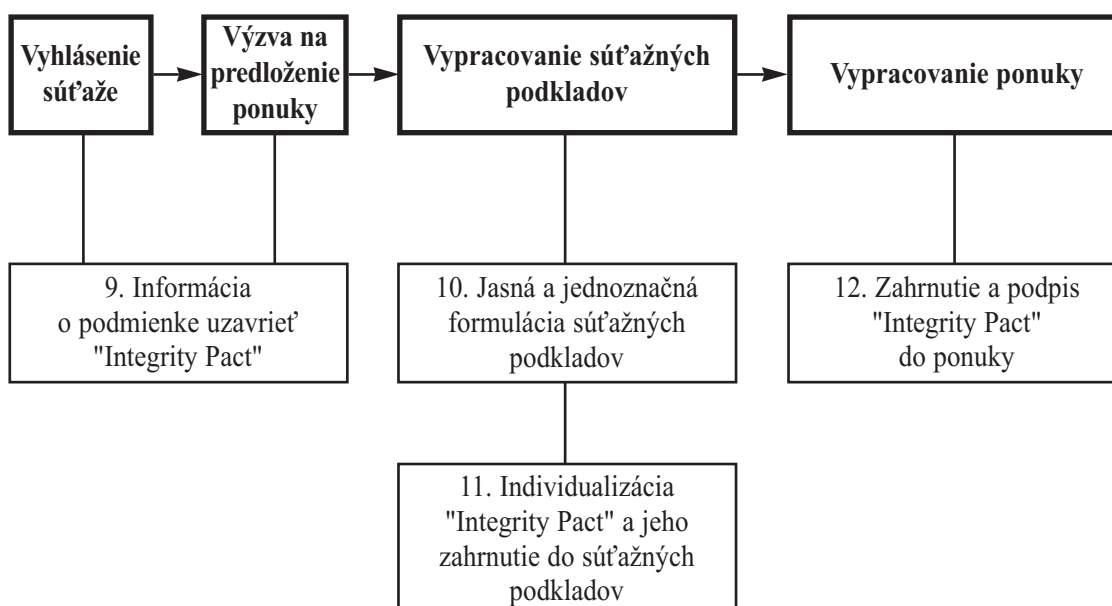
6. **Audit ex-ante** predstavuje všeobecné protikorupčné opatrenie, ktoré predchádza vlastnému procesu verejného obstarávania. Jeho uplatnenie spadá do pôsobnosti verejného obstarávateľa a ak je spolu s auditom ex-post zverejnené, vytvára významný nástroj pre správne hospodárenie so všetkými verejnými rozpočtovými prostriedkami daného obstarávateľa (nielen verejnými prostriedkami pre verejné obstarávanie), teda vytvára protikorupčný nástroj. Z hľadiska verejného obstarávania je to nástroj všeobecného charakteru, nereprezentuje jednotlivé prípady verejného obstarávania a neviaže sa teda ani k jednotlivým postupovým krokom procesu verejného obstarávania. Má **dve hlavné funkcie**: Prvá je vecná a iniciačná a rozhoduje o tom, čo sa má z daných verejných prostriedkov rozpočtu zabezpečiť (z toho, čo pripadne na obstaranie potrebných predmetov obstarávania, tomu slúži plán obstarávania). Druhá je kontrolná, aby bolo možné posúdiť účelnosť a efektívnosť vynaloženia verejných prostriedkov na splnenie stanovených cieľov. Efektívnosť účelného vynaloženia verejných prostriedkov sa posudzuje práve porovnaním auditu ex-ante a auditu ex-post a zverejnený výsledok tohto porovnania zastáva funkciu protikorupčného opatrenia. Nositeľom

pôsobnosti tohto protikorupčného opatrenia je jeho zverejnenie. Preto je zaradené do informačného minima verejného obstarávania.

7. **Plán obstarávania** je vyjadrením rozhodnutí auditu ex-ante pre oblasť verejného obstarávania. Je určený na rozpočtový rok a je viazaný na rozpočet obstarávateľa. Opisuje a zdôvodňuje efektívnosť vynaložených prostriedkov rozpočtu na obstaranie spoločensky potrebných predmetov obstarania. Zahŕňa jednotlivé významné prípady verejného obstarávania, skupiny prípadov verejného obstarávania spoločného charakteru a dopĺňa ich spoločným zostatkom drobného obstarávania do výšky rozpočtu.. Jeho zverejnenie je protikorupčným opatrením. Väčší význam má ale pre budovanie korektného vzťahu medzi obstarávateľom a jeho dodávateľmi. Dnešná legislatíva upravujúca tvorbu rozpočtu neukladá povinnosť vypracovať plán obstarávania, a tým ani jeho zverejnenia. Pritom ide o významný prvok hospodárskej demokracie (ako súčasť auditu ex-ante), ktorý charakterizuje kolegiálne partnerské vzťahy verejného orgánu s jeho partnerskými dodávateľmi a ktorý treba preto dôrazne odporúčať.
8. **„Integrity Pact“** je vyjadrením korektného správania sa obstarávateľov a ich dodávateľov v celom procese verejného obstarávania. Predstavuje osobitnú zmluvu medzi verejným obstarávateľom a uchádzačmi o jeho verejné zákazky, zmluvu o transparentnosti a protikorupčných opatreniach vo verejnom obstarávaní. Základným podkladom takej zmluvy je etický kódex obstarávateľa a etický kódex uchádzača o verejné zákazky. „Integrity Pact“ pripravuje a spracúva pre svoje všeobecné podmienky každý verejný obstarávateľ a môže pri tom vychádzať zo zovšeobecnenej vzorovej predlohy zmluvy, ale upravuje ju na podmienky verejného obstarávania vo svojej organizácii. V tejto podobe je všeobecným protikorupčným opatrením daného verejného obstarávateľa a je pripravený na prípadnú poslednú individualizáciu pre jednotlivé prípady obstarávania. Pôsobnosť tohto protikorupčného opatrenia je znovu v jeho „oficiálnom“ zverejnení, keď spoločnosť berie na vedomie, že tento obstarávateľ sa prihlasuje ku korektnému správaniu v celom procese verejného obstarávania a zaväzuje sa k nemu zmluvou na základe dohody s uchádzačmi.

I.II. Protikorupčné opatrenia v okruhu prípravy obstarávania, súťažných podkladov a ponúk

V tomto okruhu protikorupčných opatrení viazaných na postupové kroky procesu verejného obstarávania ide o zverejnenie oznámenia požiadavky podpísať v danom obstarávacom prípade zmluvu o transparentnosti a protikorupčných opatreniach (tzv. Integrity Pact), vypracovať jej individuálne znenie pre daný obstarávací prípad a zahrnúť ju do súťažných podkladov a do ponúk ako podmienku účasti v súťaži. Rozhodujúcim protikorupčným opatrením v tomto okruhu je jasná a jednoznačná formulácia súťažných podkladov, ktorá nedáva podnet na použitie nekorektných postupov a správania verejných obstarávateľov a uchádzačov.

- 9. Informácia o podmienke uzavrieť Integrity Pact** pre daný prípad verejného obstarávania sa zverejňuje už v oznámení o vyhlásení súťaže a vo výzve na predloženie ponuky a má formu a pôsobnosť podmienky účasti uchádzača na súťaži. Na základe tejto informácie sa záujemcovia alebo uchádzači rozhodujú o tom, či budú ochotní (ak sa na súťaži zúčastnia) podpísať svoj protikorupčný záväzok, ktorý bude obsahom zmluvy o transparentnosti a protikorupčných opatreniach. To z ich strany znamená, že neponúknu obstarávateľovi žiadnu hmotnú výhodu (úplatok, dar, službu) s cieľom ovplyvniť výsledok výberového konania vo svoj prospech. Obrátene to pre uchádzačov znamená ubezpečenie, že aj obstarávateľ sa podpisom tejto zmluvy verejne (už zverejnením súťažných podkladov) zaviazá postupovať v procese verejného obstarávania korektne,

neprijat' od uchádzačov žiadny hmotný prospech a vybrať víťaznú ponuku len na základe vyhlásených podmienok a kritérií. Z hľadiska verejného obstarávateľa uvedenie tejto podmienky v oznámení o vyhlásení súťaže znamená zvýšenie jeho dôveryhodnosti, aj keď z jeho strany to nemá vplyv na zvýšenie trestnoprávnej zodpovednosti za jeho prípadné nekorektné správanie. Pôsobenie tejto informácie zostáva teda v etickej oblasti, ale skúsenosti z ekonomicky vyspelých krajín ukazujú, že toto zverejnenie je pôsobivé a postupne spoločensky nielen akceptované, ale aj požadované. Je dobré, že uplatnenie Integrity Pact sa už aj na Slovensku úspešne uplatnilo pri pilotných projektoch spoločného verejného obstarávania.

- 10. Jasná a jednoznačná formulácia súťažných podkladov** je určite najdôležitejším protikorupčným opatrením. Je to opatrenie preventívne, ktoré má zamedziť neistote pri výklade toho, čo a ako má obsahovať ponuka predložená uchádzačom. Súčasne treba povedať, že vypracovanie správnych súťažných podkladov je náročná a odborná práca, najväčšia a najdôležitejšia práca v celom procese verejného obstarávania, ktorú musí verejný obstarávateľ vynaložiť. Stručne možno povedať, že kvalita predložených ponúk vždy zodpovedá kvalite súťažných podkladov. Možno menovať kladné (napr. súťažné podklady pilotných projektov spoločného verejného obstarávania, automobilov a kancelárskeho papiera) aj záporné (napr. spomenutý prípad výberu poradcu pri predaji Slovenských telekomunikácií⁵) príklady. Ak sledujeme príčiny nekorektných postupov vo verejnom obstarávaní, zistíme, že vo väčšine prípadov sa mohli vyskytnúť len preto, že to pripustila nepresnosť súťažných podkladov. Obrátene možno povedať, že najdôležitejším spôsobom na zamedzenie nekorektných postupov, korupcie je vo verejnom obstarávaní úplné, jasné a jednoznačné spracovanie súťažných podkladov. Podľa kvality súťažných podkladov môžeme posudzovať aj skutočnú spôsobilosť, znalosť a skúsenosti verejných obstarávateľov. Doterajšie analýzy dokazujú, že táto všeobecne uznávaná a akceptovaná „pravda“ sa uznáva a akceptuje len formálne, len v slovných komentároch. Verejní obstarávatelia si veľkú prácu s vypracovaním súťažných podkladov stále zjednodušujú a ponúkajú tak možnosť „šikovne“ využívať nepresnosti v súťažných podkladoch ďalším korektným spôsobom a zneužívať ich spôsobom nekorektným. Treba veriť, že nepresnosť súťažných podkladov ako podnet k možnej nekorektnej činnosti nie je úmyselným krokom niektorých pracovníkov verejného obstarávateľa, ale že je dôsledkom nedostatočnej kvalifikácie a skúseností pracovníkov verejného obstarávateľa, jeho nedôslednosti a opomenutia, alebo je prejavom snahy vyhnúť sa prácnej činnosti, ktorá sa mu javí ako „zbytočná“. Bez ohľadu na to sú dôsledky takého konania rovnaké: Ponúkajú šancu na nekorektné zneužitie. Znovu treba vysloviť presvedčenie, že vo väčšine prípadov k takémuto zneužitiu nedochádza. Napriek tomu sa takto zvyšuje nedôvera a pochybnosti uchádzačov aj verejnosti o serióznosti verejného obstarávania. V mnohých veľkých aj malých prípadoch

⁵ Bližšie pozri Stanovisko Transparency International Slovensko na www.transparency.sk.

verejného obstarávania sa však takáto šanca zneužila alebo bolo potrebné vynaložiť veľké úsilie, aby k zneužitiu nedošlo. Požadovaná presnosť a jednoznačnosť sa dotýka najmä špecifikácie predmetu obstarávania, podmienok účasti na súťaži a kritérií na vyhodnotenie ponúk. Potvrďuje sa správnosť okrídleného hesla známeho z ekonomicky vyspelých krajín, že „súťažné podklady majú byť také presné a jednoznačné, aby im každý potenciálny uchádzač mohol a musel rozumieť rovnako“. Treba sa usilovať, aby táto jednoduchá a zrozumiteľná „pravda“ prestala byť len hrachom, hádzaným na stenu. Dobrou pomôckou sa môžu stať vzory a príklady dobrých súťažných podkladov, ktorých je v zahraničí zverejnených veľké množstvo. U nás na začiatku podáva pomocnú ruku internetová stránka Úradu pre verejné obstarávanie.

11. **Vypracovanie (individualizácia) Integrity Pactu** je súčasťou dopracovania súťažných podkladov tak, aby mohli byť odovzdané záujemcom po oznámení o vyhlásení súťaže a obsahovali už príslušný text zmluvy o transparentnosti a protikorupčných opatreniach. Vypracovanie textu tejto zmluvy možno považovať za viacstupňový proces. Jej vzory môžu mať všeobecný charakter a môžu byť ponúknuté verejným obstarávateľom ako pomôcka štandardného typu. Ponuka takého všeobecného vzoru sa pripravuje ako samostatná štúdia⁶ a po overení sa predpokladá jej zverejnenie ako súčasť návodu na prípravu súťažných podkladov, vydávaných Úradom pre verejné obstarávanie na jeho internetovej stránke a vo Vestníku verejného obstarávania. Tento všeobecný vzor môže každý obstarávateľ v druhom stupni upraviť na svoje podmienky, platné pre väčšinu prípadov verejného obstarávania v jeho pôsobnosti. Zväčša pôjde o textové úpravy súvisiace s tým, že bude jednou zo zmluvných strán podpísovaného dokumentu. V treťom stupni úpravy prispôbujú verejný obstarávateľ „svoj vzorový“ text zmluvy príslušnému prípadu verejného obstarávania. Tieto posledné individualizujúce úpravy budú súvisieť najmä s charakterom predmetu obstarávania a so zvolenou metódou obstarávania. Osobitnú pozornosť treba venovať opakovanému obstarávaniu a obstarávaniu pomocou rámcových zmlúv. Tieto posledné úpravy predstavujú nielen spresnenie zmluvy po vecnej stránke (čo do obsahu zahrnutých záväzkov), ale ide aj o to, aby nešlo len o formálny dokument, ktorý sa prijíma iba preto, že „sa“ to sluší, že „sa“ to teraz požaduje, že je to teraz „móda“. Čo do prácnosti jednotlivých protikorupčných opatrení patrí toto opatrenie medzi najprácejšie tak, ako je vypracovanie správnych súťažných podkladov najprácejšou činnosťou verejného obstarávateľa zo všetkých jeho činností v procese verejného obstarávania.

Vypracovaný a pre daný prípad verejného obstarávania individualizovaný Integrity Pact sa **zahrňuje do súťažných podkladov** s jasne formulovanou požiadavkou, aby tento uchádzačom podpísaný dokument bol riadnou povinnou súčasťou jeho ponuky. Táto informácia v súťažných podkladoch by mala jasne stanoviť, či obstarávateľ požaduje podpis tohto dokumentu v ním predloženej forme alebo či

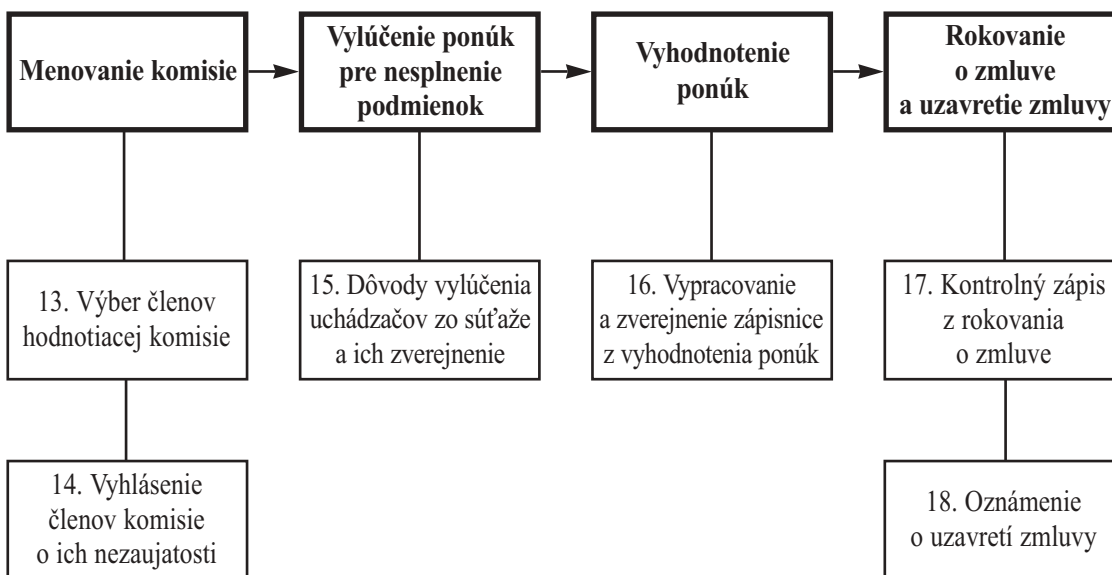
⁶ Integrity Pact, CPHR - Transparency International Slovensko, 2002.

je ochotný zvážiť spresnenie alebo doplnky, navrhnuté uchádzačom v jeho ponuke, ak sa tým nezmení zmysel zmluvy o transparentnosti a protikorupčných opatreniach, navrhnutej v súťažných podkladoch. Je evidentné, že informácia o zmysle a účele tejto zmluvy a o požadovanom spôsobe jej zahrnutia do ponuky je dôležitou časťou súťažných podkladov.

- 12. Zahrnutím Integrity Pact do každej ponuky** a riadnym podpisom tejto zmluvy sa končia protikorupčné opatrenia v prípravnej fáze. Uchádzač, pokiaľ nechce nekorektne „pomáhať“ svojej ponuke k víťazstvu, nemá príčinu, prečo by zmluvu o transparentnosti a protikorupčných opatreniach nemohol podpísať. Naopak, dostáva zmluvnú záruku, že jeho partner - obstarávateľ - sa bude správať slušne a korektne a nebude za protihodnotu hmotných alebo aj iných výhod uprednostňovať niektorého z ďalších uchádzačov o verejnú zákazku. Môže však, pokiaľ to obstarávateľ v podmienkach súťaže pripustí, navrhnúť doplnenie tejto zmluvy na zlepšenie etického správania sa partnerov v danom obstarávacom prípade. Také doplnky budú zrejme smerovať k rozšíreniu a doplneniu záväzkov obstarávateľa a rozhodnutie o ich prijatí bude na verejnom obstarávateľovi. Návrh doplnku môže byť podaný v dobe určenej na dopyty uchádzača, týkajúce sa súťažných podkladov. V tom prípade podáva obstarávateľ svoje vysvetlenie v stanovenej lehote všetkým uchádzačom, ktorí si prevzali súťažné podklady. Návrh doplnku však môže byť predložený tiež až v rámci odovzdanej ponuky. V tom prípade sa už nemôže doplnok premietnuť do zmlúv s ostatnými uchádzačmi, čo však nemusí byť nedostatkom, ak obsahuje doplnenie záväzkov obstarávateľa pri jeho správaní (samozrejme, ak obstarávateľ taký doplnok prijme), čím sa nemenia kritériá na vyhodnotenie predložených ponúk, a teda ani korektnosť súťaže. Integrity Pact pôsobí nielen v priebehu výberu najlepšej ponuky, ale aj po podpísaní zmluvy o dodávke, a to proti prijatiu takých doplnkov tejto zmluvy, ktoré by dodatočne víťazného uchádzača zvýhodňovali oproti ostatným uchádzačom (ako je napr. zvýšenie ceny, zníženie rozsahu dodávky, zníženie jej kvality, predĺženie termínu). Výhody korektného správania poskytuje Integrity Pact obidvom stranám verejného obstarávania, obstarávateľom aj uchádzačom, a od obidvoch strán vyžaduje záväzky. Aj keď hlavným cieľom Integrity Pact je zabezpečiť korektné správanie verejných obstarávateľov, skúsenosti z ekonomicky vyspelých krajín stále viac zdôrazňujú významnú úlohu pôsobenia privátnych podnikateľských firiem na zlepšovaní prostredia verejného obstarávania. Preto spoločenské pôsobenie by malo vyvolať tlak na verejných obstarávateľov, aby pri významnejšom prípade verejného obstarávania verejne predkladali návrh Integrity Pact a požadovali jeho podpis od uchádzačov a aby sa uchádzači k tejto zmluve prihlásili svojím podpisom a jej priložením do svojej ponuky.

I.III. Protikorupčné opatrenia v okruhu vyhodnotenia ponúk uzavretia zmluvy

Tento okruh protikorupčných opatrení má z hľadiska korektnosti postupu obstarávateľa a z etického hľadiska realizačný charakter. Ukáže sa, aký výsledok priniesli všeobecné protikorupčné opatrenia, najmä protikorupčný systém a etický kódex verejného obstarávania, a ako sa uplatnila zmluva o transparentnosti a protikorupčných opatreniach v danom obstarávacom prípade. Protikorupčné opatrenia v tomto okruhu majú procesný a informatívny charakter, pri čom hlavný význam pre dodržiavanie korektného postupu má ich zverejňovanie. Ide o menovanie členov komisie na vyhodnotenie ponúk a o ich konanie pri hodnotení, o vylúčenie uchádzačov, ktorí nespĺnili súťažné podmienky, a o stanovenie poradia spôsobilých uchádzačov. Až po podpísaní zmluvy dosahuje pôsobnosť dohľadu nad verejným obstarávaním, vykonávaného Úradom pre verejné obstarávanie. V súvislosti so zmluvou o dodávke predmetu obstarávania ide o korektnosť prípadných drobných úprav zmluvy pred jej podpísaním.

13. Výber členov hodnotiacej komisie je právom verejného obstarávateľa a upravuje ho zákon o verejnom obstarávaní. Z hľadiska procesu verejného obstarávania ide o kvalifikáciu členov komisie pre daný obstarávací prípad (vrátane etickej kvalifikácie) a z hľadiska korektnosti vyhodnocovacieho procesu o **vylúčenie konfliktu záujmov** a osobnej zaujatosti členov komisie v danom prípade verejného obstarávania. Z hľadiska kvalifikácie členov komisie zákon o verejnom obstarávaní stanovuje, že musia mať odborné vzdelanie alebo odbornú prax

zodpovedajúcu predmetu obstarávania. Aké to má byť vzdelanie alebo prax sa ponecháva na rozhodnutie obstarávateľa. Tomu sa odporúča, aby **nezadával zbytočné pochybnosti** o možnej nekorektnosti konania komisie tým, že by výberu jej členov nevenoval pozornosť a menoval do nej osoby pre daný prípad verejného obstarávania spoločensky nevhodné alebo osoby jemu osobne, pracovne alebo inak blízke, ktoré by bolo možné podozrievať z konania podľa jeho pokynov. Nevhodne zostavená komisia nemá dostatočnú spoločenskú autoritu a nepredstavuje preto dobrú odbornú a etickú pomoc pre verejného obstarávateľa. Pri jasne a jednoznačne stanovených súťažných podmienkach a kritériách na vyhodnotenie ponúk je šanca na ovplyvnené nekorektné konanie člena komisie malá a možno ju odhaliť zo zápisu a dokumentov hodnotenia, najmä pri zverejňovaní zápisov z vyhodnotenia. Svedčí o tom aj množstvo úspešných námietok proti konaniu obstarávateľa v prípadoch vylúčenia uchádzača a stanovenia poradia uchádzačov. Na základe skúseností z viacerých krajín sa neodporúča zverejňovať mená členov komisie pred vlastným vyhodnocovaním (pre možnosť ovplyvňovania jej členov uchádzačmi alebo inými osobami), ale uvádzať ich v zápise z vyhodnotenia, zverejňovanom po výbere víťaznej ponuky.

- 14. Vyhlásenie členov komisie o ich nezaujatosti** v danom prípade obstarávania je významný krok v boji proti korupcii. Preto ho výslovne upravuje zákon o verejnom obstarávaní. Člen komisie musí byť bezúhonný a nesmie byť uchádzačom ani zaujatý vo vzťahu k uchádzačom. On ani jemu blízka osoba nesmie byť štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu uchádzača, ani spoločníkom právnickej osoby, ktorá je uchádzačom, a ani zamestnancom uchádzača, zamestnancom záujmového združenia podnikateľov, ktorého je uchádzač členom, a ani zamestnancom Úradu pre verejné obstarávanie. Člen komisie po oboznámení sa so zoznamom uchádzačov potvrdí čestným vyhlásením, že nenastali skutočnosti, pre ktoré by nemohol byť členom komisie. Bol podaný poslanecký návrh novely, aby uchádzači mohli podať námietku pre zaujatosť člena komisie, ale nebol schválený.
- 15. Dôvody vylúčenia uchádzača zo súťaže a ich zverejnenie** sú dôležitým krokom v procese verejného obstarávania. Vylúčený môže byť len uchádzač, ktorý nespĺňa podmienky účasti na súťaži, uvedené v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania a v súťažných podkladoch. Preto je dôležité, aby tieto podmienky boli jasne, zrozumiteľne a jednoznačne stanovené. Veľký počet námietok proti vylúčeniu uchádzača (takmer tretina z nich je uznaná) svedčí o tom, že ich formulácia nie je často jednoznačná a že názor na ich vysvetlenie u jednotlivých účastníkov verejného obstarávania a pracovníkov dohľadu nad verejným obstarávaním sa môže líšiť. Preto treba odporučiť, aby komisia dôvody pre vylúčenie uchádzača zo súťaže formulovala dostatočne podrobne a jasne v priamej nadväznosti na zverejnené podmienky. Táto činnosť komisie sa stáva neistou, ak zverejnené podmienky nie sú jasné a jednoznačné. Práve dodatočné spresnenie vyhlásených podmienok účasti býva predmetom námietok vylúčených

uchádzačov. Nepresnou formuláciou podmienok účasti uchádzačov v súťaži si obstarávateľ zbytočne „vyrába“ ťažkosti pre seba aj pre menovanú komisiu na vyhodnotenie ponúk. Treba považovať za samozrejmé, že vylúčenie uchádzači budú túto nepresnú formuláciu využívať pri podávaní námietok, a tým aj zdržovať a predlžovať proces verejného obstarávania. Zákon o verejnom obstarávaní stanovuje komisii na vyhodnocovanie ponúk povinnosť vylúčiť ponuky, ktoré nespĺňajú vyhlásené podmienky, a oznámiť to obstarávateľovi s uvedením dôvodu vylúčenia. Ten má povinnosť upovedomiť o tom vylúčeného uchádzača rovnako s uvedením dôvodu jeho vylúčenia a rovnakú informáciu uviesť aj v zápisnici o vyhodnotení ponúk. Zákon o verejnom obstarávaní mu však neukladá povinnosť zverejniť toto oznámenie, ktoré je však dokumentom rozhodnutia verejného orgánu a podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám by mala byť táto informácia poskytnutá každému žiadateľovi. Na základe protikorupčných skúseností z viacerých krajín možno odporučiť zverejnenie tejto informácie verejne prístupným spôsobom, napr. na internetovej stránke verejného obstarávateľa rovnako ako neskôr celú zápisnicu o vyhodnotení ponúk.

- 16. Vypracovanie a zverejnenie zápisnice z vyhodnotenia ponúk** je ďalším významným protikorupčným krokom. Obsah zápisnice určuje zákon o verejnom obstarávaní. Je to najmä zoznam členov komisie, zoznam všetkých uchádzačov, ktorí predložili ponuku s uvedením návrhov uchádzačov na plnenie jednotlivých kritérií na hodnotenie ponúk, zoznam vylúčených uchádzačov s uvedením dôvodu ich vylúčenia a poradie úspešnosti ponúk s odôvodnením ich umiestenia. Zahraničné skúsenosti odporúčajú uviesť vyhlásenie komisie o tom, že pri hodnotení boli dodržané vyhlásené podmienky účasti uchádzačov na súťaži a kritériá na vyhodnotenie ponúk a že pri hodnotení ich dodržania nevznikli pochybnosti, vyhlásenie členov komisie o prípadných kontaktoch uchádzačov, príp. iných osôb, alebo pokusov o takéto kontakty, ak predmetom týchto kontaktov bolo hodnotenie ponúk a vyhlásenie najmenej dvoch členov komisie o tom, že podrobne preverili doklady o splnení podmienok na účasť v súťaži a o zahrnutí týchto podmienok do predloženého návrhu zmluvy, ak je zahrnutie týchto podmienok v zmluve potrebné. Pre protikorupčné pôsobenie zápisnice o vyhodnotení ponúk je však dôležité aj jej zverejnenie. Zákon o verejnom obstarávaní ukladá predsedovi komisie odovzdať ju obstarávateľovi, tomu však nestanovuje povinnosť zverejniť ju. Zápisnica po prijatí obstarávateľom je dokumentom o úradnom rozhodnutí verejného orgánu a podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám je verejný orgán povinný na základe požiadavky taký dokument žiadateľovi poskytnúť. Vhodnosť zverejnenia zápisnice z hodnotenia ponúk, ktoré je účinným protikorupčným opatrením, potvrdzujú aj zahraničné skúsenosti. Možno preto odporučiť, aby zápisnica z hodnotenia ponúk bola poskytnutá nielen účastníkom súťaže, ktorí predložili svoje ponuky, ale aby ju verejný obstarávateľ zverejnil verejne prístupným spôsobom (napr. na svojej internetovej stránke alebo výveskou).

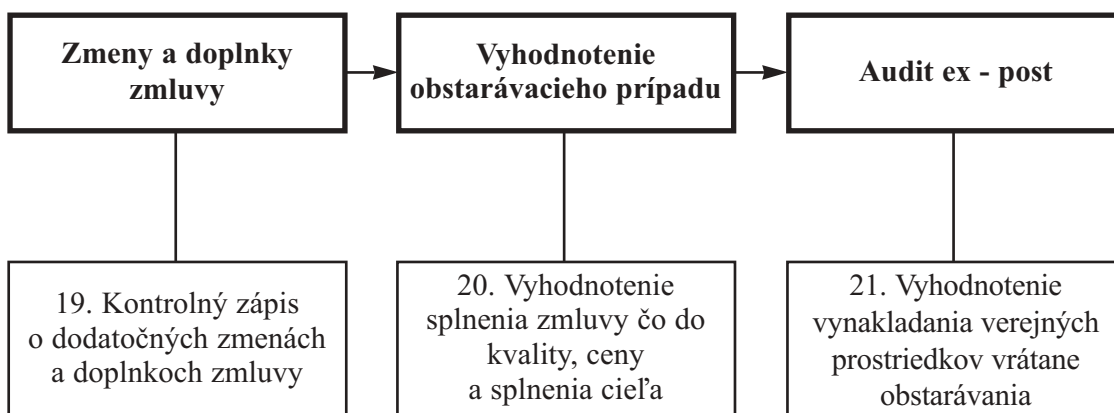
17. Kontrolná zápisnica z rokovania o zmluve je poistkou, že pri rokovaníach obstarávateľa s víťazným uchádzačom nedôjde k žiadnej zmene návrhu zmluvy, predloženého víťazným uchádzačom, ktorá by ho zvýhodňovala pred ostatnými uchádzačmi. V našom právnom stave ide o delikátnu záležitosť, lebo žiadne zákonné ustanovenie neukladá verejnému obstarávateľovi povinnosť rokovať s víťazným uchádzačom o spresneniach, ktoré by boli pre verejného obstarávateľa výhodné a priniesli mu v danom obstarávacom prípade lepší výsledok alebo vyššiu istotu. Obchodný zákonník v ustanoveniach o verejnej obchodnej súťaži ustanovuje, že keď vyhlasovateľ (verejný obstarávateľ) vyhlási neurčitým osobám súťaž, robí tým výzvu na podávanie návrhov na uzavretie zmluvy (§ 281), že vyhlasovateľ vyberie najvhodnejší z predložených návrhov (§ 286) a že vyhlasovateľ je povinný prijať návrh zmluvy, ktorý sa vybral spôsobom uvedeným v § 286. Podobne ustanovuje zákon o verejnom obstarávaní v § 26 ods.(2), že obstarávateľ je povinný prijať návrh zmluvy predložený uchádzačom, ktorého ponuka bola najúspešnejšia. Verejnému obstarávateľovi nie je stanovená povinnosť zahrnúť do súťažných podkladov návrh návrhu zmluvy, má len povinnosť uviesť v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania typ zmluvy, ktorá bude výsledkom verejnej súťaže (príloha 2 k zákonu o verejnom obstarávaní) a do súťažných podkladov (§ 29 ods. (3)) obchodné podmienky dodania predmetu obstarávania (možno aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky) a ďalšie pokyny na vypracovanie ponúk. Zákon o verejnom obstarávaní nerieši teda situáciu, že víťazný uchádzač predloží celkom nevhodný alebo nedostatočný návrh zmluvy alebo že sú v návrhu zmluvy ustanovenia nevýhodné pre verejného obstarávateľa. Taká situácia vedie k logickému záveru, že obstarávateľ rokuje s víťazným uchádzačom a dohodne s ním vyhovujúci text zmluvy, ktorú obidvaja podpíšu. Podmienkou tohto postupu je, že ide len o drobné úpravy návrhu zmluvy, ktoré nezmenia podstatné náležitosti zmluvy (naš právny poriadok však dnes tento termín nepozná), ale najmä – a to je v prípade verejného obstarávania podstatné – **sa nič nezmení na podmienkach účasti v súťaži a na kritériách vyhodnotenia ponúk** v porovnaní so stavom, keď boli vyhlásené a uplatnené pri vyhodnocovaní ponúk. Preto sa odporúča, aby sa z každého prípadného rokovania verejného obstarávateľa a víťazného uchádzača o spresnení návrhu zmluvy spísal obojstranne podpísaný kontrolný zápis, v ktorom okrem dohodnutých úprav je zahrnuté jednoznačné vyhlásenie, že žiadna z dohodnutých úprav nemení vyhlásené podmienky na účasť v súťaži a kritériá na vyhodnotenie ponúk, ani spôsob ich uplatnenia pri vyhodnotení najvýhodnejšej víťaznej ponuky. Tento kontrolný zápis sa ukladá ako dokument verejného obstarávania a predstavuje slobodne dostupnú informáciu v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Najlepším riešením opísanej situácie je však určite prevencia, teda zamedzenie tomu, aby k takej situácii vôbec došlo. Skúsenosti ukazujú, že najčastejšie sa pri návrhoch zmlúv vyskytuje potreba spresniť obchodné podmienky dodania predmetu obstarávania, a preto treba formulácii obchodných podmienok pri príprave súťažných podkladov venovať zvýšenú pozornosť. Platí to najmä pre používanie odkazov na všeobecné obchodné

podmienky (na Slovensku sú k dispozícii len Všeobecné obchodné podmienky stavebných prác), pri ktorých zmluvné strany majú právo na ich úpravu, ak je príslušná úprava výslovne uvedená v texte zmluvy.

- 18. Oznámenie o uzavretí zmluvy** je záverečným krokom procesu verejného obstarávania v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Jeho význam v protikorupčnom úsilí je vo zverejnení tejto povinnej informácie o výsledku verejného obstarávania vo Vestníku verejného obstarávania v tých prípadoch, keď tam bolo zverejnené oznámenie o vyhlásení súťaže a v ostatných prípadoch vo zverejnení spôsobom obvyklým u daného verejného obstarávateľa (napr. na jeho internetovej stránke, výveskou a podobne). V prípadoch podprahového obstarávania závisí zverejnenie výsledku verejného obstarávania od zváženia verejného obstarávateľa pri vážnejších obstarávacích prípadoch, keď došlo k podpisu obstarávateľskej zmluvy.

I.IV. Protikorupčné opatrenia v okruhu realizácie a vyhodnotenia obstarávania

Do tohto okruhu protikorupčných opatrení patria také opatrenia, ktoré síce prináležia k jednotlivým obstarávacím prípadom, ale nie sú predmetom ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, a tým ani dohľadu Úradu pre verejné obstarávanie. Ďalej sem patrí opatrenie auditu, ktoré sa už nedotýka jednotlivých prípadov verejného obstarávania, ale ich súhrnu za predchádzajúci rozpočtový rok, ktoré sa viaže na protikorupčné opatrenie rovnakého charakteru v okruhu všeobecných protikorupčných opatrení pred začiatkom procesu verejného obstarávania (z hľadiska zákona o verejnom obstarávaní).

19. Kontrolný zápis o dodatočných zmenách a doplnkoch zmluvy predstavuje opatrenie, ktoré sa dosiaľ neuplatňovalo. V súčasnom právnom stave nepatrí platnosť pôvodných zmlúv medzi silné právne fenomény. Hospodársky život prináša veľa zmien, ktoré treba právne ošetriť. Podpis zmluvy vo verejnom obstarávaní predstavuje ukončenie procesu, ktorý je upravovaný zákonom o verejnom obstarávaní a ktorý završuje potrebu a účel zabezpečenia požadovaného predmetu obstarávania. Ak sa obstaranie predmetu obstarávania nezrealizuje podľa zmluvy v stanovenom rozsahu, kvalite, čase a cene, môže sa stať, že sa nenaplnila pôvodná verejná potreba a účel predmetu obstarávania, a že teda verejné prostriedky – prostriedky nás občanov - boli vynaložené neefektívne a niekedy aj zbytočne. S ohľadom na to, že regulačná platnosť zákona o verejnom obstarávaní končí podpisom zmluvy o verejnom obstarávaní, sa už sústredená kontrolná pozornosť nemusí venovať (a zväčša sa v praxi nevenuje) účelu a efektívnosti plnenia zmluvy o verejnom obstarávaní v priebehu realizácie predmetu obstarávania až do jej ukončenia, ani hospodárnosti a efektívnosti celkového obstarania príslušného predmetu. Z hľadiska korektného postupu a protikorupčných opatrení ide o to, že dodatky k zmluve prijímané počas doby jej

platnosti, môžu pôvodný obstarávací zámer porušiť nielen v smere hospodárnosti a efektívnosti, ale aj čo do korektnosti pôvodnej súťaže. **Z aspektu hospodárnosti a efektívnosti obstarávania** ide o to, aby dodatky k zmluve nemenili pôvodný zámer a potrebu obstarania predmetu obstarávania neodôvodneným rozširovaním jeho rozsahu, a tým aj jeho ceny. Skúsenosti ukazujú, že k takým prípadom dochádza často v stavebných investíciách - takže sa už stalo bonmotom, že „stavba stojí vždy podstatne viac, než stanovila pôvodná zmluva“- alebo vtedy, ak sa dodávateľ stáva monopolným dodávateľom a začína sa správať ako monopolný dodávateľ pri znižovaní parametrov a kvality dodávaného tovaru alebo služieb, pri termínoch realizácie dodávky, pri zvyšovaní ceny a pri iných dodávateľských podmienkach. **Z hľadiska korektnosti pôvodnej súťaže** ide o rovnakú problematiku ako pri rokovaní obstarávateľa s víťazným uchádzačom o úprave predloženého návrhu zmluvy pred jej podpisom, teda o to, že dodatky k zmluve dodatočne zmenia podmienky a kritériá pôvodnej súťaže tak, že by sa dodávateľ vôbec nebol stal víťazom súťaže. Je to jedna zo známych a účinných korupčných praktík, keď súťaž vyzerá ako korektná až do doby, keď zväčša vopred dohodnutí partneri podpíšu dodatok k zmluve. Taká zmena sa však odohráva v čase, keď proces obstarávania, sledovaný zákonom o verejnom obstarávaní, sa už podpisom zmluvy ukončil a dodatky k zmluve sa nie vždy spájajú s pôvodným obstarávacím procesom. Ak ide o objektívne dôvody na vypracovanie a podpísanie dodatku k zmluve, odporúča sa na ochranu bezúhonnosti obstarávateľa aj dodávateľa vypracovať a podpísať kontrolný zápis o dôvodoch potreby dodatku k zmluve, s dôrazom práve na pôvodné podmienky a kritériá súťaže na obstaranie daného predmetu obstarávania. Tento kontrolný zápis treba založiť do dokumentácie daného prípadu verejného obstarávania.

20. **Vyhodnotenie splnenia zmluvy o verejnom obstarávaní** ako súčasť dokumentácie daného prípadu verejného obstarávania tiež nie je dnes na Slovensku bežnou záležitosťou. Splnenie zmluvy sa má hodnotiť čo do rozsahu, kvality a ceny tak, ako ich stanovila pôvodná zmluva a jej dodatky, ale aj porovnaním so zámerom a cieľom, ktorý stál na začiatku a inicioval proces verejného obstarávania. Aj toto vyhodnotenie by sa malo stať súčasťou dokumentácie daného prípadu verejného obstarávania a mali by sa v ňom uviesť všetky kontrolné zápisy z rokovaní o úpravách uchádzačom predloženého návrhu zmluvy pred jej podpisom a kontrolné zápisy z rokovaní o dodatkoch k zmluve. Až toto vyhodnotenie splnenia zmluvy by malo uzavrieť dokumentáciu o prípade verejného obstarávania. O potrebe vyhodnotenia jednotlivých významnejších prípadov podprahového obstarávania rozhodne podľa svojho zváženia verejný obstarávateľ. Ako väčšina protikorupčných opatrení pôsobí aj toto opatrenie nielen povinnosťou spracovať vyhodnotenie prípadu verejného obstarávania, ale najmä povinnosťou zverejniť ho.
21. **Audit ex-post** je logickým vyústením hodnotenia využitia verejných prostriedkov verejného obstarávateľa v predchádzajúcom rozpočtovom roku, vrátane

prostriedkov určených na verejné obstarávanie. V porovnaní s auditom ex-ante dáva poznatky o dosiahnutej efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov a patrí medzi kľúčové protikorupčné opatrenia. Takúto funkciu má až po zverejnení, keď sa stáva podkladom širokej spoločenskej (a tým aj odbornej) kontroly. Rovnako ako audit ex-ante je demokratickou, verejnou vizitkou hospodárenia verejného orgánu ako celku, a teda aj jeho verejného obstarávania. Je povinnou a verejnou spoveďou volených aj menovaných orgánov štátnej a verejnej správy a samosprávy, určenou voličom. Stáva sa teda faktografickým materiálom pre nasledujúce voľby. Ak sa na Slovensku jeho seriózne a podrobné vypracovanie a zverejnenie len začína odporúčať ako nevyhnutný budúci krok, v ekonomicky vyspelom svete ide o samozrejmy verejný výstup v centre pozornosti verejnosti, o obsahovo, formálne aj graficky dobrý výstupný dokument, kde sa verejné obstarávanie prezentuje nielen ako celok, ale aj podľa predmetných druhov obstarávania a podľa významných prípadov obstarávania porovnáva s plánom verejného obstarávania, vypracovaným a zverejneným na začiatku rozpočtového roku.

II. INFORMAČNÉ MINIMUM POSTUPOVÝCH KROKOV PROCESU VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Úvod

Účelom informačného minima procesu verejného obstarávania je prezentovať informácie vznikajúce, vydávané a zverejňované v procese verejného obstarávania ako rozhodujúci základ transparentnosti tohto procesu. Predmetom o informačného minima nie je opis a analýza jednotlivých činností a postupových krokov tohto procesu. Uvedené informácie sa priamo viažu na činnosti procesu verejného obstarávania. Preto je potrebný ucelený pohľad na tento proces.

Komplexný pohľad na proces obstarávania poskytuje všeobecne platná schéma (na ďalšej strane) uzavretého cyklu procesu obstarávania.

V tejto schéme sú okrem otázky **Kto som ?** (= ako obstarávateľ, zdefinovanie a zaradenie obstarávateľa podľa ustanovení zákona) zahrnuté základné otázky obstarávania:

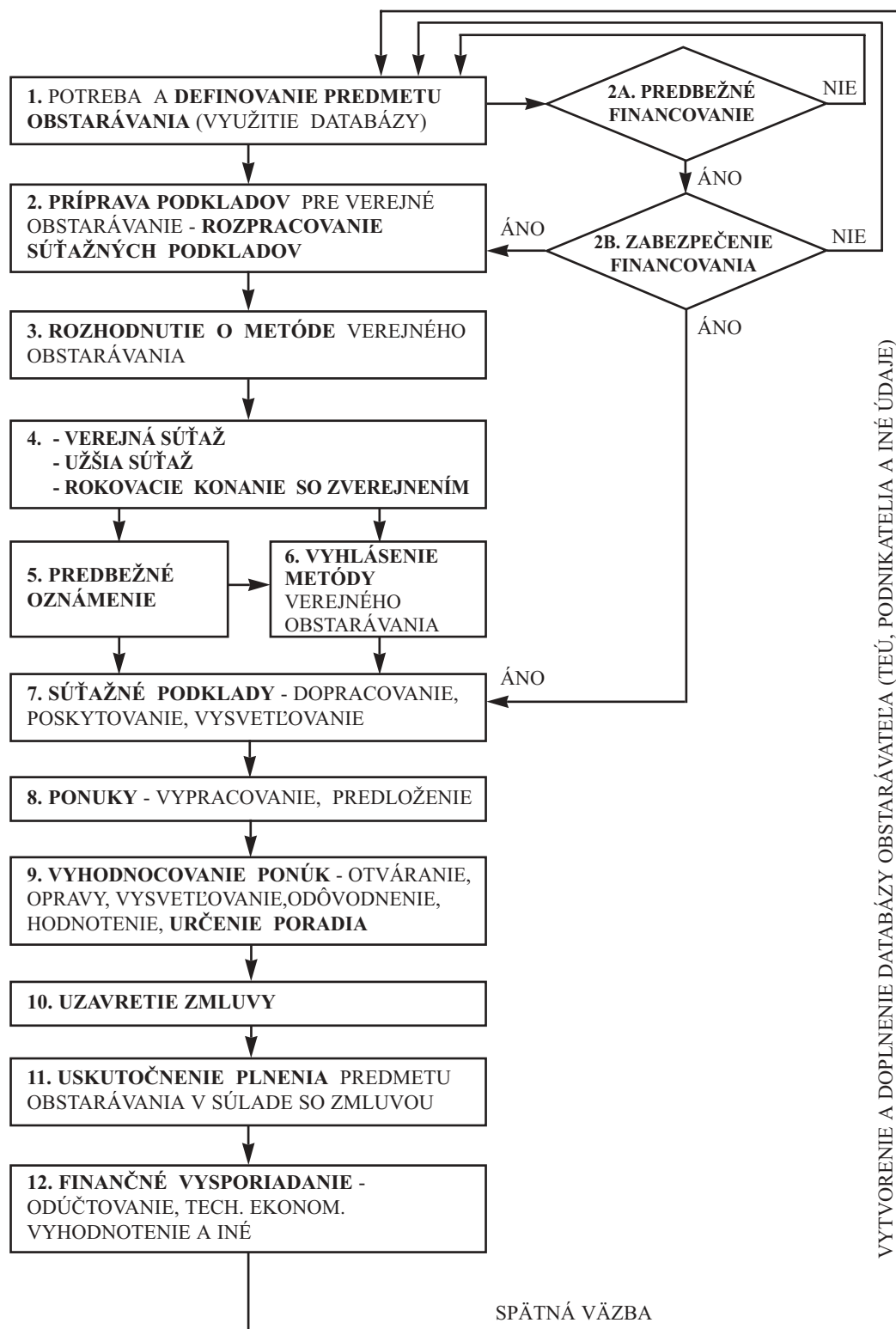
- **Čo potrebujem ?** (predstava, požiadavka = predmet obstarávania = tovary, služby, práce)
- **Ako to dosiahnem ?** (= výber zmluvného partnera a uzavretie zmluvy)
- **Kedy a kde to budem mať?** (= realizácia zmluvy, plnenie, dodávka a pod. = administrácia zmluvy)
- **Dosiahol som to, čo som chcel?** (= porovnanie predstáv a požiadaviek s uskutočneným plnením = spätná väzba)

V každom z uvedených krokov existujú situácie, v ktorých zverejnenie informácií o priebehu istého postupu môže ovplyvniť celkový efekt smerom ku kladnému (žiaducemu) alebo zápornému (nežiaducemu) výsledku. Z tohto pohľadu je potrebné veľmi citlivo a zodpovedne posudzovať, kedy, aké informácie a v akom rozsahu je možné zverejňovať. Táto úvaha vyplýva z obavy, aby informácie o pripravovaných zámeroch obstarávateľa neposlúžili ako podnet k vzniku protiopatrení na strane dodávateľov (napr. dohoda o submisnom karteli alebo dohoda o podmienkach dodávok a pod).

Informačné minimum postupových krokov procesu verejného obstarávania je určené ako pomôcka verejným obstarávateľom a uchádzačom o verejné zákazky, ktorej cieľom je zabezpečiť úplnú informovanosť všetkých účastníkov verejného obstarávania a úplnú transparentnosť celého procesu verejného obstarávania ako hlavného nástroja v boji proti korupcii vo verejnom obstarávaní.

Informačné minimum vychádza z platnej legislatívy o verejnom obstarávaní na Slovensku, teda zo zákona č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene

UZAVRETÝ CYKLUS PROCESU VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 557/2001 Z. z., ktorým sa tento zákon mení a dopĺňa (o podprahovom verejnom obstarávaní) - ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“.

Podľa svojej charakteristiky vo vzťahu k zákonu o verejnom obstarávaní sú informácie uvedené v Informačnom minime **rozčlenené na štyri druhy informácií:**

- (1) **INFORMÁCIE POVINNE POSKYTOVANÉ ÚČASTNÍKOM VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA** (ďalej len „**INFORMÁCIE POSKYTOVANÉ**“), ktoré predstavujú základnú komunikáciu pre daný prípad verejného obstarávania medzi verejným obstarávateľom a záujemcami, ako aj medzi uchádzačmi a Úradom pre verejné obstarávanie - ďalej len „úrad“ (napr. súťažné podklady a ich vysvetlenie, záznam z otvárania obálok ponúk, oznámenie o vylúčení ponuky uchádzača zo súťaže, požiadavky na doplnenie ponúk (§ 24a), požiadavky na odôvodnenie neobvyklej ceny, požiadavky na vysvetlenie ponuky, oznámenie uchádzačom o poradí úspešnosti ich ponúk, oznámenie uchádzačom o predpokladanom predĺžení lehoty viazanosti pri predložení námietky uchádzača proti určeniu poradia úspešnosti).
- (2) **INFORMÁCIE POVINNE ZVEREJŇOVANÉ** (ďalej len „**INFORMÁCIE POVINNÉ**“), ktoré verejný obstarávateľ musí zverejniť v zmysle ustanovení zákona o verejnom obstarávaní (napr. predbežné oznámenie, oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania, oznámenie o výsledku verejného obstarávania).
- (3) **INFORMÁCIE, KTORÉ MOŽNO ZVEREJNIŤ ALEBO POSKYTNÚŤ ÚČASTNÍKOM VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA** (ďalej len „**INFORMÁCIE MOŽNÉ**“) podľa platných zákonov Slovenskej republiky (napr. zverejnenie oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania iným spôsobom ako vo Vestníku verejného obstarávania, dohoda o transparentnosti v danom prípade verejného obstarávania, Integrity Pact).
- (4) **INFORMÁCIE, KTORÉ ZATIAĽ NEMOŽNO ZVEREJNIŤ ALEBO POSKYTNÚŤ** (ďalej len „**INFORMÁCIE PERSPEKTÍVNE**“) účastníkom verejného obstarávania ani zverejniť podľa platných zákonov Slovenskej republiky, ktoré sa však účinne uplatňujú v štátoch s vyspelou hospodárskou demokraciou a pri ktorých sa odporúča v budúcnosti aj v Slovenskej republike legislatívne umožnenie ich zverejňovania alebo ich poskytovanie účastníkom verejného obstarávania.

Všetky tieto informácie sú v Informačnom minime **viazané na postupové činnosti** procesu verejného obstarávania tak, ako sú uvedené v praktickom návode pre obstarávateľov a uchádzačov s názvom *Ako postupovať v procese verejného obstarávania*, vydanom v Transparency International Slovensko v roku 2000. Pri uplatňovaní jednotlivých metód verejného obstarávania sa štruktúra a obsah zverejňovaných a poskytovaných informácií síce rôzni, ale podstatná časť sa opakuje. Preto základom Informačného minima je z hľadiska rozsahu a štruktúry postupových činností najzložitejšia metóda verejného obstarávania podľa zákona o verejnom

obstarávaní, tzv. užšia súťaž. Osobitná pozornosť sa venuje podprahovému obstarávaniu, kde všetky informácie nemajú povinný charakter zverejňovania vo Vestníku verejného obstarávania. Poskytovanie informácií verejným obstarávateľom je závislé od možností a znalostí o spôsoboch zverejňovania každého obstarávateľa.

Informačné minimum má napomôcť tomu, aby sa účastníkom verejného obstarávania aj odbornej a laickej verejnosti dostávalo maximum možných informácií a aby sa tak dosahovala čo najväčšia transparentnosť, ktorá je najúčinnjším nástrojom boja proti korupcii vo verejnom obstarávaní.

Informačné minimum je teda **stručným návodom** pre účastníkov procesu verejného obstarávania (najmä pre obstarávateľa) kedy a ako majú spracúvať, poskytovať, zverejňovať a následne využívať informácie z procesu verejného obstarávania, aby sa zabezpečila čo najväčšia transparentnosť tak, aby nevznikali zbytočné pochybnosti o korektnosti a morálnosti postupu obstarávateľa a uchádzačov a aby nemohlo vzniknúť podozrenie z ich utajovania, príp. nekalého konania. Informačné minimum je teda „kuchárkou“, ktorá má pomôcť účastníkom verejného obstarávania **vyvarovať sa zbytočných nedostatkov a chýb** v ich konaní, ktoré vznikajú z nedostatočnej informovanosti, nedostatočnej znalosti a nedostatočných skúseností s verejným obstarávaním.

Informácie, ktorých zverejňovanie by bolo prospešné z hľadiska transparentnosti verejného obstarávania, sú odvodzované z jednotlivých postupových činností komplexného procesu verejného obstarávania pri aplikácii užšej súťaže (podlimitnou metódou bez predbežného oznámenia).

Nosnou časťou predstavenia informácií o verejnom obstarávaní v Informačnom minime **sú schémy väzieb jednotlivých informácií a postupových činností** procesu verejného obstarávania. Tieto schémy sú rozdelené do šiestich okruhov postupových činností:

- II.I. okruh predprípravy verejného obstarávania,**
- II.II. okruh prípravy verejného obstarávania,**
- II.III. okruh súťažných podkladov a ponúk vo verejnom obstarávaní,**
- II.IV. okruh vyhodnocovania ponúk vo verejnom obstarávaní,**
- II.V. okruh uzavretia zmluvy vo verejnom obstarávaní,**
- II.VI. okruh realizácie a vyhodnotenia verejného obstarávania.**

Tieto schémy prinášajú účastníkovi verejného obstarávania **hlavnú a základnú informáciu** ako návod na jeho konanie, sú hlavným nositeľom zámeru Informačného minima. Textová časť len vysvetľuje, dopĺňa a rozširuje údaje poskytnuté v schémach.

Na zabezpečenie tejto základnej myšlienky je Informačné minimum usporiadané tak, že za nadpisom každého okruhu postupových činností je uvedená jeho stručná

charakteristika. Za ňou je zaradená schéma ako nosná časť každého okruhu postupových činností. Za schémou sú v texte uvádzané postupové činnosti a na ne viazané informácie.

Schéma je horizontálne usporiadaná v slede zaradených postupových činností. Nie sú uvedené všetky podrobné postupové činnosti a ich varianty, ako sú uvedené v návode *Ako postupovať v procese verejného obstarávania*.⁷ Zaradené sú hlavné postupové činnosti, na ktoré sa viažu uvedené informácie.

Postupové činnosti sú v každej schéme uvedené v prvom riadku, ktorý je aj farebne a typom písma diferencovaný. Postupové činnosti sú poradovo číslované v celom súbore okruhov. V ďalších riadkoch schémy, vertikálne vždy pod názvom postupovej činnosti, sú uvedené informácie, pričom každému riadku schémy sú pridelené informácie podľa svojej charakteristiky.

V prvom riadku (po riadku nadpisu postupových činností) sú uvedené „informácie poskytované“, ktorých číselné označenie sa skladá z číslice postupovej činnosti a z číslice 1, ktorá vyjadruje charakteristiku informácií, uvádzaných v tomto riadku schémy. Podobne v druhom riadku sú „informácie povinné“, charakterizované číslicou 2; v treťom riadku sú „informácie možné“ charakterizované číslicou 3 a v poslednom štvrtom riadku sú „informácie perspektívne“ charakterizované číslicou 4.

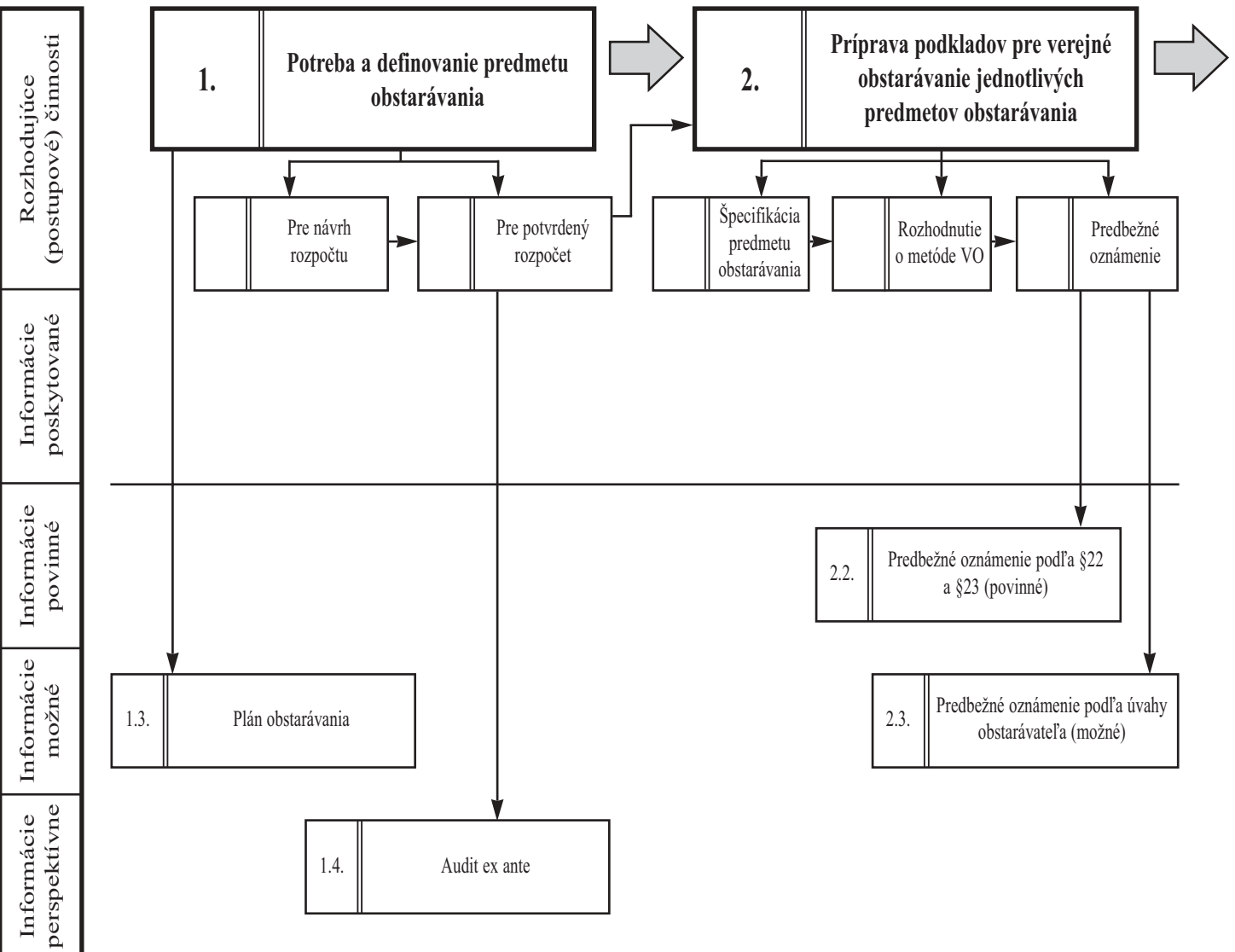
V schémach si treba všimnúť, že riadok „informácií povinných“ je podstatne menej obsadený ako riadky „informácií možných“ a „informácií perspektívnych“.

Textová časť nasledujúca za schémou každého okruhu postupových činností je usporiadaná v rovnakom poradí postupových činností, ako sú uvedené v schéme. Začína sa teda rovnakým číslom a názvom postupovej činnosti. Nasleduje stručný opis postupovej činnosti, vlastne len pripomenka jej charakteristiky, nevyhnutná na pochopenie odvodených informácií. Nasledujú vlastné informácie o procese verejného obstarávania viazané cez príslušnú postupovú činnosť (postupový krok) a podľa svojej charakteristiky označené (rovnako ako v schéme) číslom postupovej činnosti a číslom charakteristiky danej informácie. Za názvom informácie je aj slovom uvedená jej charakteristika (informácia poskytovaná - povinná - možná - perspektívna).

⁷ Ako postupovať v procese verejného obstarávania, CPHR - Transparency International Slovensko, 2000.

III. Okruh pripravu verejného obstarávania

Ide o prípravu komplexu prípadov obstarávania daného verejného obstarávateľa na nasledujúci rok (nasledujúce roky) vo väzbe na rozpočet a predbežné oznámenie na daný predmet obstarávania.

1. Potreba a definovanie predmetu obstarávania

Túto činnosť vykonáva obstarávateľ v nadväznosti na plnenie svojich úloh, rozvojový plán, koncepciu rozvoja odvetvia alebo spoločnosti, príp. v rámci plnenia rozvojových úloh nadriadených zložiek. Na základe potreby a definovania predmetu obstarávania vznikajú podklady na zostavenie jednotlivých úrovní návrhu rozpočtu. Po posúdení reálnosti požiadaviek a možností ich zabezpečenia z finančných prostriedkov rozpočtu dochádza k schváleniu rozpočtu, a tak aj k schváleniu rozsahu obstarávania v príslušnom období.

1.3. Plán obstarávania

(Informácie možné)

Zákon o verejnom obstarávaní nemá **žiadne ustanovenia** o predpríprave obstarávania pre rozpočtové obdobie nasledujúceho roku. Pre prípadných záujemcov o verejné zákazky prác, tovarov a služieb je však informácia o ich pláne obstarávania na nasledujúci rok významná z hľadiska stratégie ich podnikateľskej činnosti. Plán obstarávania na príslušný rozpočtový rok je **viazaný na rozpočet obstarávateľa**. Obstarávateľ ho zostavuje pre návrh svojho rozpočtu a spresňuje pre schválený rozpočet. Na základe preukázania opodstatnenosti potrieb sa do plánu obstarávania zapisujú významnejšie prípady verejného obstarávania **jednotlivo**, dopĺňujú sa **skupinami prípadov obstarávania rovnakého charakteru** podľa uváženia obstarávateľa (napr. kancelárske potreby, zariadenie kancelárií nábytkom alebo počítačmi, výmena okien budovy, program informačného systému) a **spoločným zostatkom** drobného obstarávania do výšky rozpočtu. Vždy ide o údaj o predmete obstarávania, o jeho predpokladanej cene (vždy s uvážením režijných nákladov a rezervy oproti obstarávacej cene) a predpokladanom termíne alebo období obstarávania. Informácia je určená prípadným záujemcom o verejné zákazky a nerovná sa preto (nemusí sa rovnať) internému podkladu obstarávateľa pre rozpočet (najmä v údajoch o predpokladanej cene alebo v údajoch o spoločnom zostatku drobného obstarávania). Poskytnutie informácie o pláne obstarávania je založené **na korektnom vzťahu obstarávateľa k jeho potenciálnym dodávateľom**, na jeho dobrej vôli budovať a udržiavať korektný vzťah a na jeho rozhodnutí podávať niektoré vybrané informácie o svojom rozpočte, relevantné pre proces verejného obstarávania.

Plán obstarávania zverejňuje obstarávateľ **spôsobom zverejňovania pre neho obvyklým**, napr. na internetovej stránke obstarávateľa alebo výveskou v sídle obstarávateľa. Ako priateľský krok obstarávateľa možno hodnotiť písomnú informáciu obstarávateľa jeho vybraným potenciálnym dodávateľom, najmä dlhodobo spoľahlivým a osvedčeným.

1.4. Audit ex-ante obstarávateľa

(Informácie perspektívne)

Táto informácia nie je špecifická pre hospodárenie v rámci verejného obstarávania, ale pre celé hospodárenie obstarávateľa verejnými prostriedkami, v ktorom plán nákladov na obstarávanie z verejných prostriedkov predstavuje časť, ktorá nemusí byť formálne samostatná. Tak ako audit hospodárenia ex-post každého verejného orgánu vymedzuje a zdôvodňuje výslednú efektívnosť skutočne vynaložených prostriedkov, tento audit hospodárenia ex-ante každého verejného orgánu **opisuje a zdôvodňuje efektívnosť potreby** vynaložiť verejné prostriedky v rámci rozpočtu obstarávateľa. Významným podkladom pre audit ex-ante obstarávateľa je jeho **plán obstarávania**. Audit ex-ante je dôležitým nástrojom hospodárskej demokracie ekonomicky vyspelých štátov, keď jeho zverejňovanie je súčasťou schvaľovacieho procesu. Pre hospodársku demokraciu je dôležité nielen jeho vypracovanie, ale aj zverejnenie pred konečným schválením. Audit ex-ante je nevyhnutným porovnávacím podkladom pre audit ex-post verejného orgánu. Rozhodnutie o obsahu a forme vypracovania auditu ex-ante nie je predmetom legislatívy o verejnom obstarávaní, ale predpisov o vypracovaní a schvaľovaní štátneho rozpočtu a rozpočtov samosprávnych orgánov. Predpokladá sa **čo najširšie zverejňovanie** auditu ex-ante rozličnými prostriedkami zverejňovania.

2. Príprava podkladov na verejné obstarávanie jednotlivých predmetov obstarávania

Na základe schválených finančných prostriedkov v potvrdenom rozpočte obstarávateľ spracúva podrobné podklady jednotlivých konkrétnych predmetov obstarávania.

V podkladoch na verejné obstarávanie jednotlivých predmetov obstarávania podrobne a presne špecifikuje predmet obstarávania. Používa na to výkonové, technické a funkčné špecifikácie.

Na základe špecifikovania predmetu obstarávania a možností, resp. potrieb, rozhoduje obstarávateľ o metóde verejného obstarávania v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní. (V tomto našom prípade je rozhodnuté, že obstarávanie sa uskutoční metódou obstarávania - užšou súťažou, podlimitnou.)

V súlade s predchádzajúcim rozhodnutím môže obstarávateľ publikovať predbežné oznámenie. V prípade, že by išlo o užšiu súťaž nadlimitnou metódou a predmetom obstarávania by boli práce, alebo súčet tovarov alebo služieb v kalendárnom roku presiahne zákonom určený limit, obstarávateľ je povinný publikovať predbežné oznámenie.

2.2. Predbežné oznámenie

(Informácie povinné)

Predbežné oznámenie verejného obstarávania zverejňuje obstarávateľ podľa **§22 zákona o verejnom obstarávaní**, ak súčet predpokladaných cien tovarov alebo služieb obstarávaných v kalendárnom roku je najmenej 750 000 EUR (a to čo najskôr po začatí kalendárneho roku) a v každom jednotlivom prípade obstarávania prác pri nadlimitnej metóde (najskôr 12 mesiacov a najneskôr 40 dní pred zverejnením oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania). **Obsah predbežného oznámenia** je stanovený v prílohe č. 2 k zákonu o verejnom obstarávaní v diferenciácii predmetu obstarania pre dodanie tovarov, služieb alebo prác. Okrem identifikácie verejného obstarávateľa, opisu predmetu obstarávania a termínu odoslania predbežného oznámenia do Vestníka verejného obstarávania obsahuje predpokladaný termín vyhlásenia metódy verejného obstarávania, typ zmluvy, ktorá sa uzavrie (pokiaľ ju obstarávateľ pozná), metódu verejného obstarávania, ktorá sa použije, miesto dodania pri službách a miesto realizácie pri prácach.

Predbežné oznámenie **sa zverejňuje vo Vestníku** verejného obstarávania (ďalej len „vestník“).

2.3. Predbežné oznámenie

(Informácie možné)

Možnosť zverejnenia predbežného oznámenia podľa rozhodnutia obstarávateľa stanovuje zákon o verejnom obstarávaní v **§ 22 ods. 2** v prípade obstarávania tovarov alebo služieb pri nadlimitnej metóde (najskôr 12 mesiacov a najneskôr 40 dní pred zverejnením oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania) a v **§ 23** v prípade, že obstarávateľ má charakter tzv. prirodzeného monopolu (podľa § 3 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní), keď obstarávateľ môže predbežným oznámením **nahradiť oznámenie o vyhlásení metódy** verejného obstarávania, ak ide o konkrétny predmet obstarávania, ak sa zmluva uzavrie na základe výsledku užšej súťaže alebo rokovacieho konania so zverejnením a záujemca sa písomne prihlási, ak predbežné oznámenie bude zverejnené najskôr 12 mesiacov a najneskôr 40 dní pred dňom, v ktorom obstarávateľ písomne vyzve prihlásených záujemcov. Tieto predbežné oznámenia **sa zverejnia vo vestníku**.

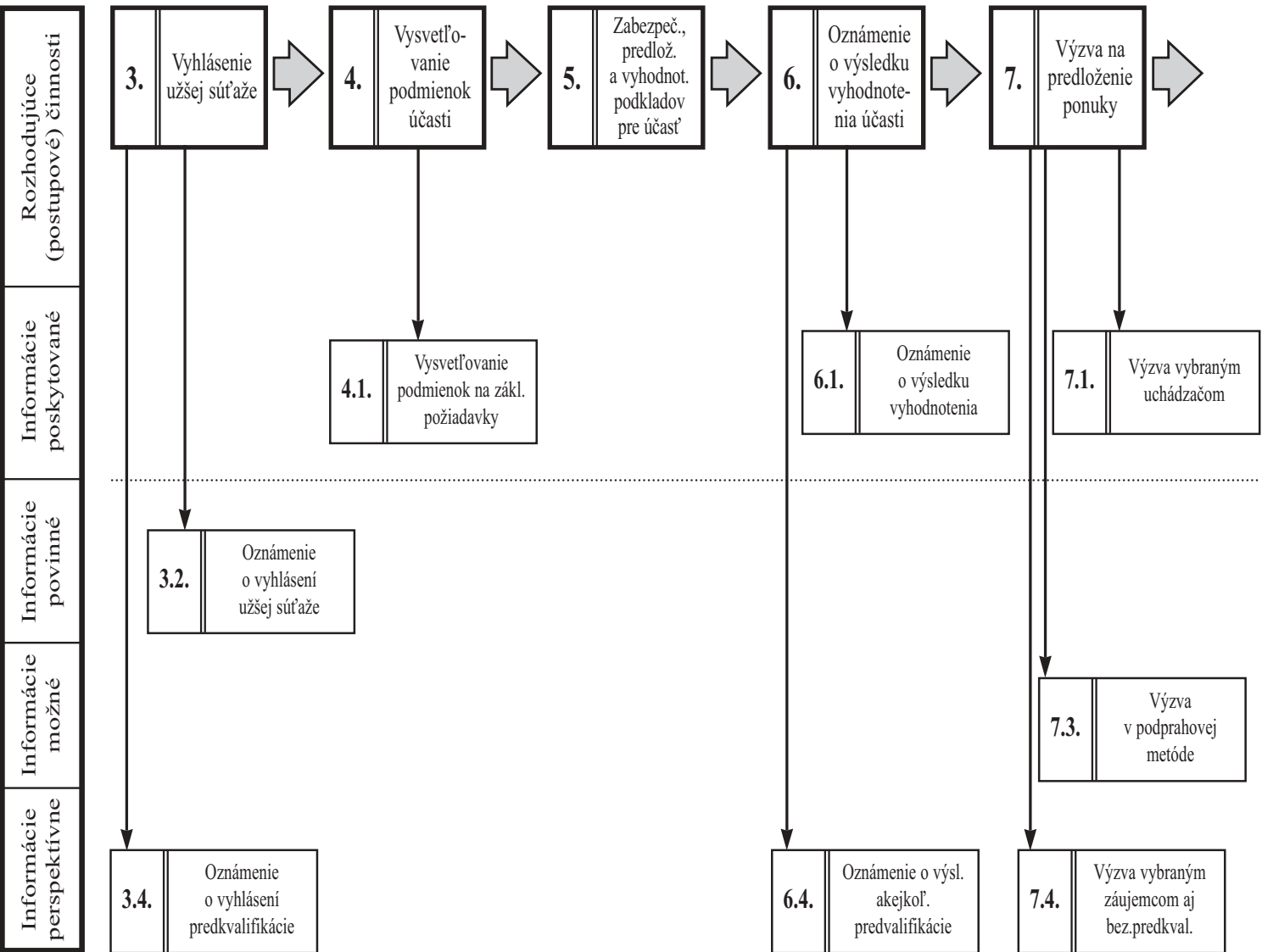
Verejný obstarávateľ však môže zverejniť predbežné oznámenia pre každý jednotlivý prípad verejného obstarávania **spôsobom u neho bežným pre zverejňovanie informácií** (napr. na jeho internetovej stránke alebo výveskou), ak to považuje za korektné v jeho priateľskom vzťahu k jeho potenciálnym dodávateľom, alebo priamo ich informovaním (písomne, emailom alebo faxom). Túto možnosť obstarávateľ zváži vtedy, ak zverejnil svoj ročný plán obstarávania, keď predbežné oznámenie môže predstavovať nadbytočnú informáciu.

Termín a spôsob zverejnenia predbežného oznámenia v týchto prípadoch zváži a **rozhodne o ňom verejný obstarávateľ**. V rámci korektného a priateľského vzťahu

so svojimi potenciálnymi dodávateľmi zverejní predbežné oznámenie v primeranom predstihu pred oznámením o vyhlásení metódy verejného obstarávania, najlepšie v zákonom určenom predstihu 40 dní.

III. II. Okruh prípravy verejného obstarávania

Ide o prípravu prípadov obstarávania jednotlivých predmetov obstarávania vo fáze samostatnej predkvalifikácie (po rozhodnutí o metóde verejného obstarávania).

3. Oznámenie o vyhlásení užšej súťaže

V súlade s ustanovením § 44 zákona o verejnom obstarávaní obstarávateľ je povinný publikovať oznámenie o vyhlásení užšej súťaže. Obsah a náplň oznámenie je uvedená v prílohe č. 2 k zákonu o verejnom obstarávaní.

3.2. Oznámenie o vyhlásení užšej súťaže (Informácie povinné)

Oznámenie o vyhlásení užšej súťaže zverejňuje obstarávateľ podľa § 44 zákona o verejnom obstarávaní. V prílohe č. 2 k zákonu o verejnom obstarávaní je uvedený **obsah oznámenia**. Okrem informácií obsiahnutých v tejto prílohe ustanovenie zákona v § 44 osobitne zaväzuje obstarávateľa, aby **v tomto oznámení uviedol spôsob výberu záujemcov** a lehotu, v ktorej sú záujemcovia povinní predložiť doklady preukazujúce splnenie podmienok na účasť v užšej súťaži. Lehota na predkladanie dokladov je v zákone o verejnom obstarávaní určená taxatívne ako minimálna - nesmie byť kratšia ako 25 dní a začína plynúť deň po zverejnení oznámenia o vyhlásení užšej súťaže.

Oznámenie o vyhlásení užšej súťaže obstarávateľ **zverejňuje vo vestníku**.

Oznámenia o vyhlásení užšej súťaže okrem iných údajov obsahuje:

- určenie podmienok na splnenie účasti vo verejnom obstarávaní (§ 24, § 25);
- určenie podmienok hodnotenia záujemcov;
- určenie podmienok výberu záujemcov.

Pri určovaní týchto podmienok môže dôjsť k viacerým situáciám, a to od učenia „tvrdých“ podmienok - ktoré splní len málokto záujemca, teda len veľmi kvalitný - až po „mäkké“, ktoré budú splniteľné aj priemerne kvalitnými záujemcami. Tiež môže dôjsť k tomu, že podmienky budú „šité priamo na mieru vyhladenému záujemcovi“. Pri publikovaní (úniku) informácií o špecifikách vybraných podmienok môže dochádzať k tomu, že budú prezentované také podklady, aby preferovaný záujemca už aj v tomto kole uspel.

Kritériá na hodnotenie ponúk, pravidiel a spôsob ich hodnotenia (§ 27, § 35):

- určenie kritérií hodnotenia ponúk;
- určenie pravidiel hodnotenia daných kritérií;
- určenie spôsobov hodnotenia kritérií.

Pri určovaní kritérií na hodnotenie ponúk, pravidiel hodnotenia a spôsobu hodnotenia kritérií na vyhodnotenie ponúk môže dôjsť tiež k takým situáciám ako pri podmienkach účasti, t. j. od určenia „tvrdých“ kritérií - ktoré splní len málokto uchádzač, teda len veľmi kvalitný - až po „mäkké“, ktoré budú splniteľné aj priemerne kvalitnými uchádzačmi. Tiež môže dôjsť k tomu, že kritériá budú „šité priamo na mieru vyhladenému uchádzačovi“. Pri publikovaní (úniku) informácií o špecifikách vybraných kritérií môže dochádzať k tomu, že budú prezentované také návrhy na ich plnenie, aby „vybratý uchádzač“ aj v tomto hodnotení uspel.

Podľa **nariadenia vlády** Slovenskej republiky č. **389/2000 Z. z.** z 8. novembra 2000 o zverejňovaní predbežných oznámení, oznámení o vyhlásení metód verejného obstarávania, súťažných podkladov a výsledkov verejného obstarávania (ďalej len „nariadenie vlády“) môže obstarávateľ údaje uvedené v oznámení sprístupniť prostredníctvom telekomunikačného zariadenia najskôr v deň nasledujúci po dni zverejnenia oznámenia vo vestníku v rovnakom znení, v akom bolo oznámenie vo vestníku. Pokiaľ sa zistí rozdiel v obsahu medzi písomnou formou oznámenia zverejneného vo vestníku a oznámenia sprístupneného prostredníctvom telekomunikačného zariadenia, rozhoduje písomná forma.

Z uvedeného vyplýva, že obstarávateľ môže na svojej internetovej stránke zverejniť informáciu o vyhlásení akejkoľvek metódy verejného obstarávania po jej publikovaní vo vestníku.

3.4. Oznámenie o vyhlásení predkvalifikácie

(Informácie perspektívne)

Spôsobilosť uchádzača je jednou z rozhodujúcich podmienok účasti uchádzača o verejnú zákazku. Stanoviť podmienky spôsobilosti uchádzača je povinnosťou obstarávateľa. Obstarávateľ je zodpovedný za to, že vybral spôsobilého uchádzača a nesie dôsledky, ak túto svoju povinnosť nesplnil. Sú **dva druhy podmienok** spôsobilosti uchádzača:

- **Zákonom stanovené záväzné podmienky** stanovuje § 24 zákona o verejnom obstarávaní.
Preukazuje sa najjednoduchšie potvrdením o zapísaní do zoznamu podnikateľov (§ 24 ds.3 a § 75 zákona) alebo priamym predložením stanovených dokumentov.
- **Ostatné podmienky účasti v súťaži** (finančné a ekonomické postavenie uchádzača a jeho technická spôsobilosť na dodanie predmetu obstarávania.) požaduje obstarávateľ podľa svojho rozhodnutia v zmysle § 25 zákona, aby splnil svoju povinnosť, že vyberie spôsobilého a spoľahlivého uchádzača.

Výber spôsobilého uchádzača zabezpečuje obstarávateľ **bud' priamou kvalifikáciou** v rámci každej súťaže (každej metódy verejného obstarávania) **alebo predkvalifikáciou** ⁸. Zákon o verejnom obstarávaní pozná postup predkvalifikácie len ako súčasť užšej súťaže (aj keď nepoužíva termín „predkvalifikácia“). Zahraničné skúsenosti ukazujú na časté účelné využívanie predkvalifikácie pri všetkých metódach verejného obstarávania.

Predkvalifikácia sa zaraďuje do procesu obstarávania, ak obstarávateľ chce vyzvať na podanie ponúk len spôsobilých uchádzačov a na zistenie ich spôsobilosti chce využiť jednoduchý spôsob ním verejne vyhlásenej predkvalifikácie. Vlastnú obsahlu ponuku vrátane ponukovej ceny už vypracúvajú len spôsobilí uchádzači.

⁸ O predkvalifikácii vo verejnom obstarávaní a o jej výhodách pre prax verejného obstarávania vid' vo Verejnom obstarávaní (Úvahy pre ďalší rozvoj), CPHR - Transparency International Slovensko, 2000.

Rozlišuje sa **predkvalifikácia pred jednou súťažou** (čo je prípad dnešnej užšej súťaže) **alebo pred viacerými súťažami** jedného obstarávateľa alebo dohodnutej skupiny obstarávateľov (napr. domovy dôchodcov alebo školy v danom okrese).

Ak slovenský zákon o verejnom obstarávaní obsiahne aj pojem „predkvalifikácia“, bude povinnosťou obstarávateľa **zverejniť vyhlásenie predkvalifikácie** spôsobom zverejnenia u nej bežným (na svojej internetovej stránke) a/alebo na internetovej stránke Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) (najmä pre predkvalifikáciu pre skupiny obstarávateľov). Obsah oznámenia predkvalifikácie stanoví verejný obstarávateľ (v analógii k bodom 1 až 10 obsahu oznámenia o vyhlásení užšej súťaže v prílohe 2 k dnešnému zákonu o verejnom obstarávaní) vždy tak, aby obsah oznámenia zodpovedal predmetu (alebo predmetom) obstarania pre danú predkvalifikáciu, aby obsah oznámenia zodpovedal tomu, či sa predkvalifikácia uplatní pre jednu alebo viacero vyhlásených súťaží, alebo aby obsah oznámenia zodpovedal tomu, či ide o predkvalifikáciu pre jedného alebo pre viacerých obstarávateľov.

4. Vysvetľovanie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní

V súlade s ustanovením § 30 zákona o verejnom obstarávaní môže záujemca alebo uchádzač požiadať obstarávateľa o vysvetlenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní alebo podmienok uvedených v súťažných podkladoch.

4.1. Vysvetľovanie podmienok na základe požiadavky záujemcu

Obstarávateľ je povinný písomnú požiadavku na vysvetlenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní (uvedenú v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania, vo výzve alebo v súťažných podkladoch), ktorú predložia záujemcovia alebo uchádzači najneskôr 12 dní pred lehotou na predkladanie dokladov alebo ponúk, zodpovedať do šiestich dní od jej doručenia všetkým záujemcom (ktorí sú mu známi) alebo uchádzačom (ktorí si prevzali súťažné podklady).

Analogicky s týmto ustanovením zákona o verejnom obstarávaní je aj v súlade s nariadením vlády potrebné túto informáciu publikovať aj na internetovej stránke obstarávateľa, ak na nej obstarávateľ publikoval oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania.

5. Zabezpečenie, predloženie a vyhodnotenie podkladov pre splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní

V súlade s ustanovením § 44 zákona o verejnom obstarávaní záujemcovia predložia v termíne a na mieste určenom v oznámení o vyhlásení užšej súťaže uvedené

doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní. Obstarávateľ vyhodnotí splnenie podmienok účasti v užšej súťaži spôsobom uvedeným v oznámení o vyhlásení užšej súťaže podľa § 45 zákona o verejnom obstarávaní.

Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní môže vyhodnotiť zamestnanec obstarávateľa (pri podmienkach 0 - 1, áno - nie, splnil - nesplnil, tzv. podmienky „sine qua non“), alebo na hodnotenie môže zriadiť komisiu (pri podmienkach, v ktorých sa majú posúdiť širšie súvislosti „bonity“ podnikateľa, záruk na kvalitu budúceho diela a pod.). Na vyhodnotenie splnenia podmienok môže obstarávateľ podľa § 45 zákona o verejnom obstarávaní zriadiť komisiu. Na zriadenie tejto komisie nie je v zákone o verejnom obstarávaní uvedené odvolanie na § 34 zákona o verejnom obstarávaní.

Podľa § 24a zákona o verejnom obstarávaní ak obstarávateľ alebo ním zriadená komisia zistí, že záujemca nepredložil niektorý z dokladov podľa § 24 ods. 2, je povinný požiadať o doplnenie týchto dokladov. Doplnenie akceptuje len podľa podmienok uvedených v zákone o verejnom obstarávaní.

O posúdení splnenia podmienok účasti záujemcov je obstarávateľ povinný podľa § 26 zákona o verejnom obstarávaní spracovať záznam, s obsahom určeným v tomto paragrafe. Tento záznam je len súčasťou dokumentácie o verejnom obstarávaní.

6. Oznámenie o výsledku vyhodnotenia splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní

6.1. Oznámenie výsledku vyhodnotenia (Informácie poskytované)

V súlade s ustanovením § 45 zákona o verejnom obstarávaní obstarávateľ oznámi výsledok vyhodnotenia splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní všetkým záujemcom. **Podľa § 26 zákona o verejnom obstarávaní má obstarávateľ bezodkladne písomne oboznámiť všetkých záujemcov o ich vylúčení s uvedením dôvodu ich vylúčenia.**

6.4. Oznámenie o výsledku akejkol'vek predkvalifikácie (Informácie perspektívne)

V prípade, že bola vyhlásená predkvalifikácia pre akúkoľvek metódu verejného obstarávania, má obstarávateľ oznámiť ako výsledok predkvalifikácie **zoznam predkvalifikovaných záujemcov**, teda zoznamy záujemcov, ktorí splnili predkvalifikačné podmienky a ktorým pošle výzvu na predloženie ponúk na - v predkvalifikácii oznámenú - jednu alebo viacero súťaží. Ak je počet predkvalifikovaných záujemcov veľký, môže z nich, ak to uviedol v oznámení o vyhlásení predkvalifikácie, vybrať záujemcov, ktorým pošle výzvu na podanie ponúk.

V zahraničí, napr. vo Veľkej Británii, sa ustálilo pravidlo, že obstarávateľ vyberá zo svojho zoznamu predkvalifikovaných záujemcov pri ďalších súťažiach vždy ďalšiu skupinu zo zoznamu tak, aby sa vystriedali.

Oznámenie o výsledku predkvalifikácie sa zverejňuje rovnakým spôsobom, akým bolo zverejnené oznámenie o jej vyhlásení.

7. Výzva na predloženie ponuky

V súlade s ustanovením § 45 zákona o verejnom obstarávaní výzvu na predkladanie ponúk obstarávateľ zašle len vybraným uchádzačom, ktorí splnili podmienky účasti v užšej súťaži.

7.1. Výzva vybraným uchádzačom

(Informácie poskytované)

Obstarávateľ výzvu na predkladanie ponúk zostaví podľa § 46 zákona o verejnom obstarávaní. Pokiaľ súťažné podklady nie sú súčasťou výzvy, obstarávateľ ich poskytuje na základe písomnej požiadavky uchádzača podľa § 41 zákona o verejnom obstarávaní. Lehota na predkladanie ponúk určená v § 46 zákona o verejnom obstarávaní ako minimálna začína plynúť odo dňa odoslania výzvy vybraným uchádzačom.

7.3. Výzva na predloženie ponuky v podprahovej metóde

(Informácie možné)

Pri podprahovej metóde verejného obstarávania s vyššou cenou **nie je povinnosť** pre obstarávateľov **publikovať oznámenie o verejnom obstarávaní vo vestníku**. Obstarávateľ má podľa § 56c alebo §56d zákona o verejnom obstarávaní poslať výzvu na predkladanie ponúk alebo na rokovanie najmenej trom uchádzačom alebo záujemcom. Obstarávateľ je povinný zverejniť výzvu verejne prístupným spôsobom. Pritom počet uchádzačov alebo záujemcov môže obmedziť najmenej na šesť. **Obsah výzvy a podmienky účasti sú obsiahnuté v § 56b, resp. 56d zákona o verejnom obstarávaní.**

Výber uchádzačov alebo záujemcov, ktorým je zaslaná výzva, je v kompetencii obstarávateľa.

Obstarávateľ zverejní výzvu na predkladanie ponúk pre každý jednotlivý prípad verejného obstarávania pri podprahovej metóde s vyššou cenou **spôsobom uňho bežným pre zverejňovanie informácií** (napr. na jeho internetovej stránke alebo výveskou), ak to považuje za korektné v jeho priateľskom vzťahu k potenciálnym dodávateľom, alebo priamo ich informovaním (písomne, e - mailom alebo faxom). Spôsob zverejnenia výzvy na predkladanie ponúk zväži a **rozhodne o ňom verejný obstarávateľ**.

Vzhľadom na predmet obstarávania je predpoklad, že výber aj zverejňovanie výzvy bude zo strany obstarávateľov smerované v regionálnom rozsahu.

7.4. Výzva na predloženie ponuky vybraným záujemcom (Informácie perspektívne)

Ak verejný obstarávateľ vybral záujemcov, ktorým pošle výzvu na predloženie ponúk (buď na základe predkvalifikácie podľa v nej vyhlásených pravidiel výberu, alebo voľne podľa svojho výberu⁹, zahŕnie do tejto výzvy **základné informácie o vyhlasovanej súťaži** v podstate v rozsahu oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania v otvorenej súťaži, a to primerane danému predmetu obstarávania, jeho cene a zvolenému postupu súťaže. Pri tomto svojom rozhodnutí berie obstarávateľ na vedomie, že v prípade vykonanej predkvalifikácie má už záujemca o vyhlasovanej súťaži určité informácie (v podstate v rozsahu informácií podľa bodov 1 až 10 dnešného oznámenia o vyhlásení metódy užšej súťaže z prílohy k dnešnému zákonu o verejnom obstarávaní), ktoré však pre daný prípad obstarávania treba znovu pripomenúť. Tieto znovu „pripomínané“ informácie by sa **nemali meniť v porovnaní s tými, ktoré boli vyhlásené** v rámci predkvalifikácie, rozhodne nie čo do informácií o podmienkach účasti na súťaži a informácií o kritériách na vyhodnotenie ponúk (pokiaľ boli pri vyhlásení predkvalifikácie oznámené). Je na rozhodnutí obstarávateľa, či k výzve na predloženie ponúk priloží aj súťažné podklady alebo len oznámi, kedy a kde si ich môže záujemca prebrať, alebo ako požiadať o ich zaslanie. Pri tom (pri vypracovaní výzvy na podanie ponúk a pri vypracovaní súťažných podkladov) vždy zväží situáciu daného prípadu obstarávania a podľa toho aj rozsah informácií, potrebných záujemcovi na správne vypracovanie ponuky. Táto snaha by mala viesť k čo najjednoduchším súťažným podkladom a k čo najjednoduchšej ponuke. Vidno, že pri perspektívnej úprave verejného obstarávania bude mať obstarávateľ oveľa viac voľnosti v svojom rozhodovaní a že pri oveľa väčšej právomoci bude mať aj oveľa väčšiu zodpovednosť za svoje rozhodnutia.

Ak sa pri obmedzenej súťaži obracia obstarávateľ (písomne, faxom alebo emailom) len na vybraných záujemcov (čo je napríklad dnešná situácia len pri podprahovom obstarávaní s vyššou cenou), vybral si formu súťaže, v ktorej **sa oznámenie o vyhlásení súťaže nezverejňuje** vo Vestníku verejného obstarávania ani iným spôsobom. Ak však obstarávateľ podľa vlastnej úvahy chce osloviť aj iných (dosiaľ pre neho neznámych) záujemcov, než ktorých vybral pre daný prípad ad hoc alebo ktorých vybral na základe predkvalifikácie a svojho zoznamu spôsobilých podnikateľov, môže tak urobiť zverejnením výzvy spôsobom verejne prístupným, napr.

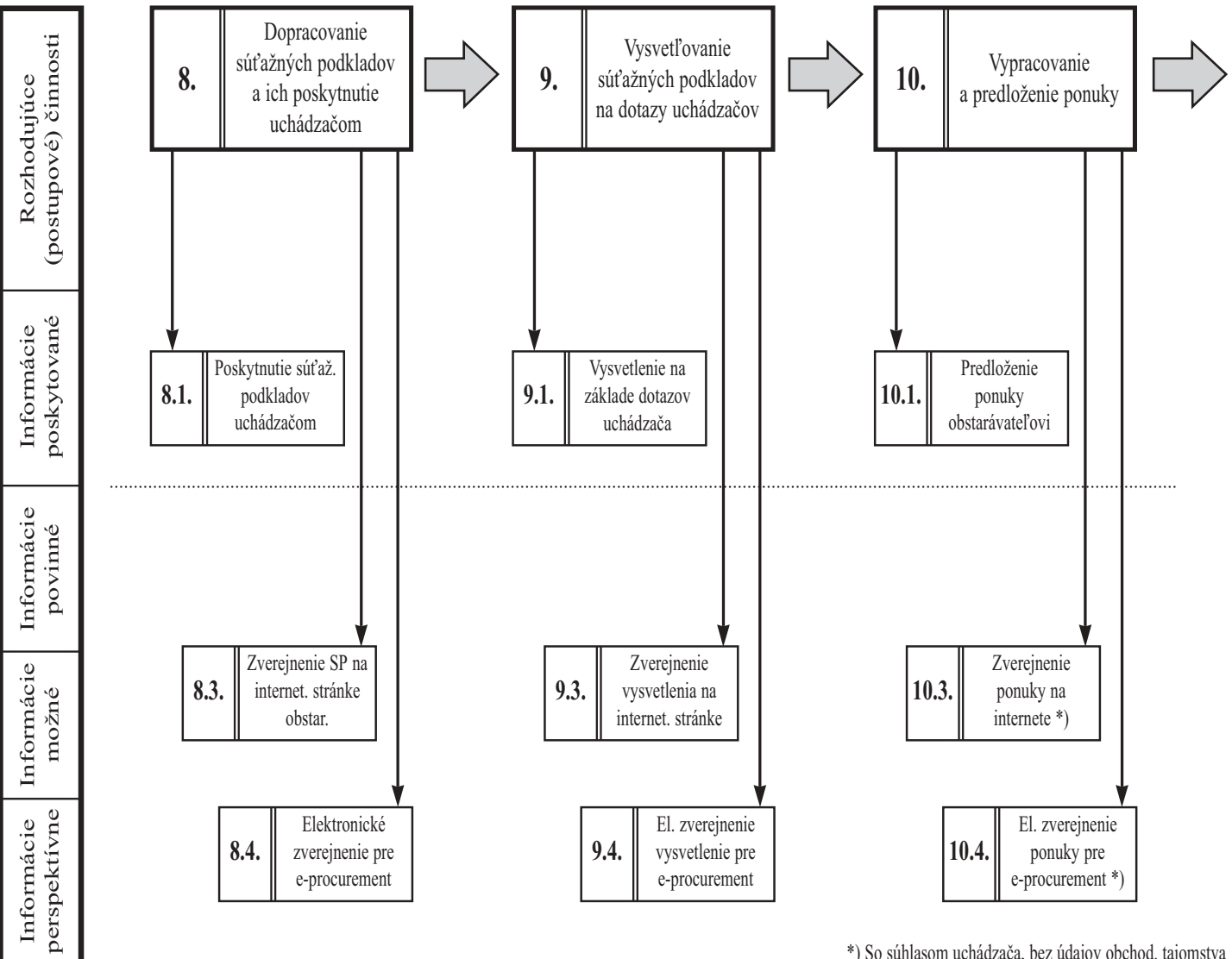
⁹ V ekonomicky vyspelých krajinách sa v podstate rozoznávajú vo verejnom obstarávaní v rôznej kombinácii dva základné druhy súťaží: otvorená (obstarávateľ sa verejne obracia na neobmedzený počet záujemcov) a zúžená (obstarávateľ sa obracia na vybraných záujemcov), ktoré možno kombinovať s predkvalifikáciou (znovu verejnou otvorenou alebo zúženou) a s rokovaním so záujemcami pred podaním ich ponúk. Tieto pojmy nezodpovedajú vždy pojmom z dnešného zákona o verejnom obstarávaní.

na svojej internetovej stránke, výveskou, v regionálnej tlači alebo iným, daným obstarávateľom používaným spôsobom.

Obmedzená súťaž, v ktorej sa obstarávateľ obracia len na vybraných záujemcov, je vo svete **najbežnejšou formou súťaže pre menej významné prípady** verejného obstarávania podľa zvaženia verejného obstarávateľa. Je však spájaná s predkvalifikáciou záujemcov u daného obstarávateľa a s jeho zoznamom spôsobilých podnikateľov v jednotlivých oblastiach (skupinách) predmetov verejného obstarávania. Je jednoznačným vyjadrením vyššej právomoci obstarávateľa a jeho spoločenskej zodpovednosti.

III.III. Okruh súťažných podkladov a ponúk

Ide o konkretizáciu podmienok ako pre určenie predmetu obstarania, tak aj podmienok pre zostavenie ponuky a jej predloženie. Tuobstarávateľ definuje svoje požiadavky na predmet obstarávania, obchodné podmienky predmetu obstarávania a uvádza pokyny na zostavenie ponuky.

*) So súhlasom uchádzača, bez údajov obchod. tajomstva

8. Dopracovanie súťažných podkladov a ich poskytovanie uchádzačom

Na základe potreby a definovania predmetu obstarávania a v súlade s oznámením o vyhlásení užšej súťaže obstarávateľ dopracuje súťažné podklady. Obsah súťažných podkladov určitým spôsobom určuje síce § 29 zákona o verejnom obstarávaní, ale okrem toho je potrebné doplniť ešte § 27 (pravidlá a spôsob hodnotenia kritérií), § 28 (podmienky a spôsob zloženia, resp. vrátenia zábezpeky), § 30 (vysvetľovanie súťažných podkladov), § 31 (spôsob dorozumievania) a § 32 (jazyk vo verejnom obstarávaní). V zásade by súťažné podklady a podmienky mali obsahovať:

- špecifikácie: technické, výkonové, funkčné;
- obchodné podmienky - všeobecné a špecifické;
- pravidlá a spôsob hodnotenia kritérií;
- podklad na vystavenie návrhu zmluvy - podľa všeobecného typu alebo podľa vzoru obstarávateľa
- podmienky zostavenia a predloženia ponuky.

Aj pri zostavovaní súťažných podkladov a podmienok môže dôjsť k obdobným situáciám ako pri podmienkach účasti alebo pri určení kritérií, t. j. od určenia „tvrdých“ súťažných podkladov a podmienok - ktoré splní len málokto uchádzač, teda len veľmi kvalitný - až po „mäkké“, ktoré budú splniteľné aj priemerne kvalitnými uchádzačmi. Tiež môže dôjsť k tomu, že súťažné podklady a podmienky budú „šité priamo na mieru vyhladenému uchádzačovi“. Pri publikovaní (úniku) informácií o špecifikách vybraných kritérií môže dochádzať k tomu, že budú prezentované také návrhy na ich plnenie, aby „vybratý uchádzač“ aj tu uspel.

8.1. Dopracovanie a poskytovanie súťažných podkladov uchádzačom (Informácie poskytované)

Pokiaľ nie sú súťažné podklady súčasťou výzvy na predkladanie ponúk podľa § 46 zákona o verejnom obstarávaní, obstarávateľ poskytuje súťažné podklady podľa § 41 ods. 5 ako vo verejnej súťaži, t. j. do šiestich dní odo dňa doručenia ich žiadosti. Podľa § 29 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní si obstarávateľ vedie evidenciu uchádzačov, ktorým boli poskytnuté súťažné podklady.

8.3. Zverejnenie súťažných podkladov na internetovej stránke obstarávateľa (Informácie možné)

Podľa **nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 389/2000 Z.z.** o zverejňovaní predbežných oznámení, oznámení o vyhlásení metód verejného obstarávania, súťažných podkladov a výsledkov verejného obstarávania (ďalej len „nariadenie vlády“) môže obstarávateľ údaje uvedené v súťažných podkladoch **sprístupniť prostredníctvom telekomunikačného zariadenia najskôr 12 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk** v rovnakom znení, ako budú poskytnuté uchádzačom. Pokiaľ sa zistí rozdiel v obsahu medzi písomnou formou súťažných podkladov

a súťažných podkladov sprístupnených prostredníctvom telekomunikačného zariadenia, rozhoduje písomná forma.

Z uvedeného vyplýva, že obstarávateľ môže na svojej internetovej stránke zverejniť informáciu o súťažných podkladoch za určených podmienok. Pri zverejňovaní informácií na internetovej stránke obstarávateľa je potrebné kvôli dodržaniu princípu nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi publikovať tu aj všetky vysvetlenia, ku ktorým v procese verejného obstarávania môže dôjsť.

8.4. Elektronické zverejnenie súťažných podkladov pri e-obstarávaní (Informácie perspektívne)

Súťažné podklady (pokiaľ neobsahujú údaje utajované podľa platných zákonov Slovenskej republiky) patria pri verejnom obstarávaní medzi hlavné zverejňované informácie o každom prípade verejného obstarávania spolu s oznámením o vyhlásení súťaže (metódy verejného obstarávania) a s oznámením o jej výsledku. Stávajú sa tak jedným zo základných pilierov transparentnosti vo verejnom obstarávaní. Sú určené ako základný podklad pre tých podnikateľov, ktorí sa rozhodnú pre účasť v danom prípade verejného obstarávania. Ich fyzické prebratie je dnes podmienkou účasti na verejnom obstarávaní. Dnes sa preberajú v písomnej forme a ich prebratie obstarávateľ uchádzačovi potvrdzuje. Toto potvrdenie je podmienkou toho, že obstarávateľ prijme uchádzačovú ponuku do súťaže. Preto si obstarávateľ vedie evidenciu o tom, ktorý podnikateľ si prevzal v stanovenej lehote exemplár súťažných podkladov. Ani za dnešného stavu nič nebráni tomu, aby obstarávateľ **zverejnil súťažné podklady na svoje internetovej stránke** v termíne pre odovzdanie súťažných podkladov, oznámenom v oznámení o vyhlásení súťaže alebo vo výzve na predloženie ponúk. Nie je žiadny dôvod proti takému jednoduchému spôsobu zverejnenia súťažných podkladov.

Táto situácia sa zmení pri elektronickom systéme verejného obstarávania, keď sa uskutoční zverejnenie vyhlásenia súťaže a výsledku súťaže na internetovej stránke Úradu pre verejné obstarávanie a na internetovej stránke obstarávateľa a zverejnenie súťažných podkladov na internetovej stránke obstarávateľa a ďalšia komunikácia medzi obstarávateľom a uchádzačmi prostredníctvom emailu sa stane základom verejného obstarávania. Umožní to úprava predpisov o verejnom obstarávaní (nový zákon o verejnom obstarávaní) a o elektronickom podpise a nová verzia smerníc Európskej únie o verejnom obstarávaní, ktorá je už v schvaľovacom konaní.

Tieto úpravy, vychádzajúce z nadnárodných legislatívnych úprav a odporúčaní a zo skúseností ekonomicky vyspelých krajín, budú mať tri hlavné dôsledky: **Zrýchlenie verejného obstarávania, podstatné zjednodušenie administratívy verejného obstarávania a vyššiu transparentnosť procesu verejného obstarávania.** Práve táto zvýšená transparentnosť sa stane základom účinnejšej spoločenskej kontroly verejného obstarávania a novým výrazným protikorupčným opatrením.

9. Vysvetľovanie súťažných podkladov z hľadiska otázok uchádzačov

V súlade s ustanovením § 30 zákona o verejnom obstarávaní môže záujemca alebo uchádzač požiadať obstarávateľa o vysvetlenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní alebo podmienok uvedených v súťažných podkladoch.

9.1. Vysvetlenie na základe otázky uchádzača

(Informácie poskytované)

Obstarávateľ je povinný písomnú požiadavku na vysvetlenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní (uvedenú v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania, vo výzve alebo v súťažných podkladoch), ktorú predložia záujemcovia alebo uchádzači najneskôr 12 dní pred lehotou na predkladanie dokladov alebo ponúk, zodpovedať do šiestich dní od jej doručenia všetkým záujemcom (ktorí sú mu známi) alebo uchádzačom (ktorí si prevzali súťažné podklady).

V súlade s nariadením vlády je potrebné túto informáciu publikovať aj na internetovej stránke obstarávateľa.

9.3. Zverejnenie vysvetlenia súťažných podkladov na internetovej stránke obstarávateľa

(Informácie možné)

Podľa **nariadenia vlády** Slovenskej republiky č. **389/2000 Z.z.** z 8. novembra 2000 o zverejňovaní predbežných oznámení, oznámení o vyhlásení metód verejného obstarávania, súťažných podkladov a výsledkov verejného obstarávania (ďalej len „nariadenie vlády“) môže obstarávateľ údaje uvedené v súťažných podkladoch **sprístupniť prostredníctvom telekomunikačného zariadenia najskôr 12 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk** v rovnakom znení, ako budú poskytnuté uchádzačom. Pokiaľ sa zistí rozdiel v obsahu medzi písomnou formou súťažných podkladov a súťažných podkladov sprístupnených prostredníctvom telekomunikačného zariadenia, rozhoduje písomná forma.

Nariadením vlády nie je umožnené predkladať požiadavky na vysvetlenie súťažných podkladov, platí len možnosť predloženia otázky podľa § 30 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní. Na druhej strane nariadenie vlády jednoznačne nezaväzuje obstarávateľa k tomu, aby vysvetlenia súťažných podkladov zverejnil na internete. Vychádzajúc ale z ustanovenia nariadenia vlády „...v rovnakom znení, ako budú poskytnuté uchádzačom...“, v rámci korektných vzťahov s uchádzačmi odporúča sa zverejniť aj uskutočnené vysvetlenia súťažných podkladov.

9.4. Elektronické zverejnenie vysvetľovania pri e-obstarávaní (Informácie perspektívne)

Pri vysvetľovaní súťažných podkladov ide o komunikáciu medzi účastníkmi verejného obstarávania, medzi obstarávateľom a uchádzačmi. Uchádzač vznesie dopyt na vysvetlenie niektorého ustanovenia súťažných podkladov v stanovenom termíne pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk a obstarávateľ podá vysvetlenie v stanovenom termíne pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk všetkým uchádzačom, ktorí si prebrali alebo emailom potvrdili elektronické prebratie súťažných podkladov.

Tento postup bude mať **dva výhodné dôsledky**: Skrátením doby komunikácie medzi podaním dopytu a jeho vysvetlením sa dosiahne **zrýchlenie procesu verejného obstarávania** bez vplyvu na vecnú časť položenia dopytu a jeho vysvetlenia. Vysvetlenie dostanú emailom nielen všetci uchádzači daného prípadu obstarávania v rovnakom čase, ale dopyt a vysvetlenie prenosom na rovnakú internetovú stránku obstarávateľa, na ktorej boli zverejnené súťažné podklady, sa tak stanú **podkladom pre akúkoľvek spoločenskú aj odbornú kontrolu verejného obstarávania**. Navyše, na základe postupného štatistického sledovania počtu dopytov a vysvetlení sa bude môcť hodnotiť kvalita práce verejného obstarávateľa pri spracovaní vyhovujúcich súťažných podkladov, čo pri zverejnení týchto štatistických výsledkov bude predstavovať ďalší protikorupčný nástroj.

10. Vypracovanie a predloženie ponuky

V súlade s ustanovením § 33 zákona o verejnom obstarávaní môže ponuku predložiť iba uchádzač, ktorý si vyžiadal súťažné podklady a ktorému ich obstarávateľ poskytol.

10.1. Predloženie ponuky obstarávateľovi (Informácie poskytované)

Uchádzač, ktorý si prevzal súťažné podklady na základe výzvy obstarávateľa (§ 46 zákona o verejnom obstarávaní), spracuje svoju ponuku podľa pokynov na zostavenie ponuky uvedených v súťažných podkladoch. Podmienkou úspešnej účasti v súťaži je dodržanie všetkých náležitostí podľa § 33 zákona o verejnom obstarávaní (aj formálneho charakteru) uvedených v pokynoch na zostavenie ponuky. Nedodržanie týchto pokynov má za následok vylúčenie ponuky za súťaže podľa § 35 ods. 2 a 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Uchádzač môže predložiť len jednu ponuku. Pokiaľ predkladá ponuku osobne, obstarávateľ je povinný vydať písomné potvrdenie o jej prevzatí s náležitosťami uvedenými v zákone o verejnom obstarávaní. V prípade zasielania ponuky poštou je na

uchádzačovi, aby si zabezpečil doručenie ponuky v určenom termíne uvedenom v oznámení o vyhlásení užšej súťaže.

Ponuku je možné meniť a dopĺňať len v termíne na predkladanie ponúk, spôsobom určeným v zákone, t. j. môže to vykonať len uchádzač sám.

Ak dôjde k doručeniu ponuky po termíne na predkladanie ponúk, takúto ponuku obstarávateľ neotvorenú vráti odosiateľovi. Uchádzač môže časti ponuky označiť za dôverné, okrem údajov, ktoré sú zverejňované.

10.3. Zverejnenie ponuky na internetovej stránke obstarávateľa (Informácie možné)

Aj keď **nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 389/2000 Z. z.** z 8. novembra 2000 o zverejňovaní predbežných oznámení, oznámení o vyhlásení metód verejného obstarávania, súťažných podkladov a výsledkov verejného obstarávania (ďalej len „nariadenie vlády“) neukladá obstarávateľovi zverejniť ponuky uchádzačov, predpokladám, že na **základe predchádzajúceho súhlasu uchádzačov** bude **možné zverejniť Záznam z otvárania obálok** ponúk.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní je obstarávateľ povinný umožniť uchádzačom účasť na otváraní obálok s ponukami. Na otváraní obálok s ponukami sú zverejnené obchodné mená, adresy alebo sídla uchádzačov a ich návrhy na plnenie jednotlivých kritérií. Z otvárania sa vyhotovuje záznam, v ktorom sú tieto údaje uvedené. Záznam je obstarávateľ povinný doručiť do siedmich dní všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku. Pokiaľ ho zverejnia niektorí z uchádzačov, toto obstarávateľ nemôže ovplyvniť. Z týchto príčin je táto informácia zaraďovaná do informácií možných.

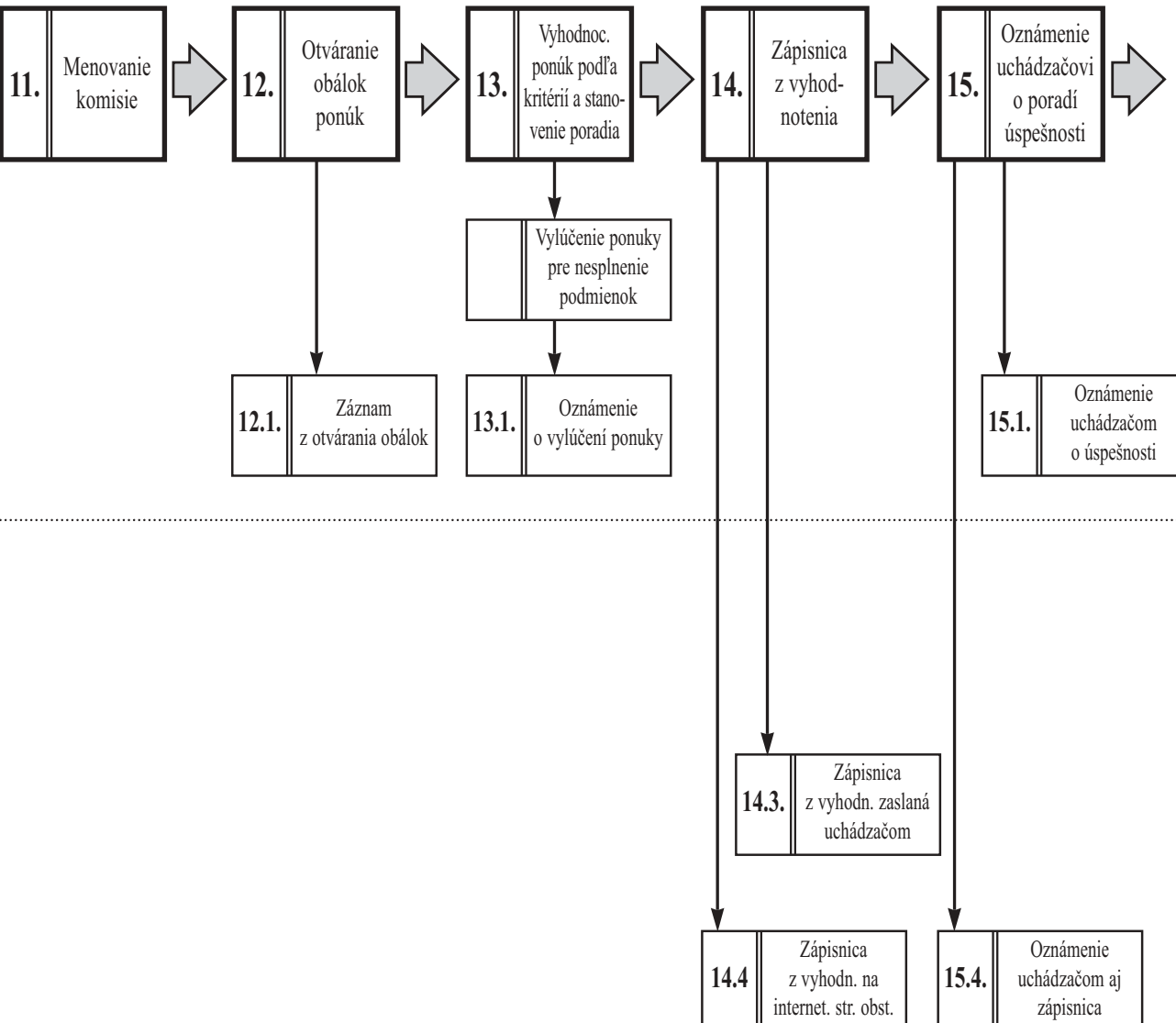
10.4. Elektronické podanie a zverejnenie ponuky (Informácie perspektívne)

Uchádzač je povinný uviesť vo svojej ponuke všetky údaje požadované verejným obstarávateľom v zmysle zákona o verejnom obstarávaní bez ohľadu na to, či podľa jeho názoru môžu alebo nemôžu predstavovať jeho obchodné tajomstvo. Ak však uchádzač označí vo svojej ponuke niektoré informácie oprávnené ako svoje obchodné tajomstvo, musí verejný obstarávateľ aj členovia komisie na vyhodnotenie ponúk zabezpečiť, že sa tieto informácie ani nezverejnia, ani sa neposkytnú neoprávneným alebo tretím osobám. Túto skutkovú podstatu bude treba zabezpečiť aj v prípade elektronickej komunikácie medzi obstarávateľom a uchádzačmi.

V prvom rade treba uviesť, že zverejnenie súťažných podkladov a pokynov a nadväzne na to aj predložených ponúk predstavuje výrazné zlepšenie transparentnosti procesu verejného obstarávania a je ďalším účinným protikorupčným opatrením.

III.V. Okruh vyhodnocovania ponúk

Ide o vyhodnocovanie ponúk, počnúc menovaním komisie na vyhodnotenie ponúk, cez otváranie obálok s ponukami, ich posudzovanie a doplnenie, oboznámenie uchádzačov s vyhodnotením. Tento systém hodnotenia je spoločný pre všetky súťaživé metódy verejného obstarávania.

Rozhodujúce (postupové) činnosti	Informácie poskytované	Informácie povinné	Informácie možné	Informácie perspektívne
----------------------------------	------------------------	--------------------	------------------	-------------------------

11. Menovanie komisie

Obstarávateľ v súlade s ustanovením § 34 zákona o verejnom obstarávaní zriaďuje na vyhodnotenie ponúk komisiu z odborníkov v predmete obstarávania. Komisia na vyhodnotenie ponúk musí byť minimálne trojčlenná. Členom komisie môže byť aj člen bez práva hodnotiť ponuky. Členovia komisie musia byť bezúhonní a musia spĺňať podmienky určené zákonom. Splnenie týchto podmienok členovia komisie na vyhodnotenie ponúk obstarávateľovi potvrdzujú čestným vyhlásením.

Zákon o verejnom obstarávaní neukladá obstarávateľovi žiadne povinnosti pri poskytovaní informácií o členoch vyhodnocovacej komisie. Obvykle pri otváraní obálok s ponukami členov komisie predstavi prítomným uchádzačom obstarávateľ.

12. Otváranie obálok s ponukami

Podľa ustanovenia § 35 zákona o verejnom obstarávaní obstarávateľ je povinný umožniť uchádzačom, ktorí predložili ponuky v lehote na predkladanie ponúk, účasť na otváraní obálok s ponukami. Na otváraní obálok s ponukami sú zverejnené obchodné mená a adresy alebo sídla uchádzačov a ich návrhy na plnenie jednotlivých kritérií vrátane ponukovej ceny.

12.1. Záznam z otvárania obálok

(Informácie poskytované)

V súlade s ustanovením § 35 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní sa z otvárania obálok s ponukami vyhotovuje záznam, v ktorom sú uvedené údaje, ktoré sa na otváraní zverejňujú - obchodné mená a adresy alebo sídla uchádzačov, ich návrhy na plnenie jednotlivých kritérií vrátane ponukovej ceny - a obstarávateľ je povinný doručiť tento záznam do siedmich dní všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku.

13. Vyhodnocovanie ponúk podľa kritérií a stanovenie poradia úspešnosti ponúk

Ďalšia činnosť komisie na vyhodnocovanie ponúk je neverejná a členovia komisie sú zaviazaní mlčanlivosťou - nesmú poskytovať informácie o obsahu ponúk a ich vyhodnocovaní až do ukončenia vyhodnotenia, t. j. až do podpísania zápisnice o vyhodnotení ponúk.

Pri posudzovaní a vyhodnocovaní ponúk sú členovia komisie povinní riadiť sa ustanovením § 35 zákona o verejnom obstarávaní a pokynmi uvedenými v súťažných podkladoch. Nedodržanie tejto zásady by malo umožniť obstarávateľovi revidovať rozhodnutie komisie. Samotný zákon o verejnom obstarávaní túto možnosť nedáva, je len prenesená právomoc cez Zákonník práce (neplnenie pracovných povinností), resp.

Trestný zákonník (pri preukázateľných dôkazoch). Členovia komisie posudzujú každú ponuku z hľadiska:

- *splnenia požiadaviek obstarávateľa na vyžadovaný predmet obstarávania uvedených v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania a v súťažných podkladoch;*
- *možnosti opravy zjavných matematických chýb a ich premietnutia do opravovaného návrhu zmluvy;*
- *neobvyklej ponúknuť ceny - vysokej aj nízkej (viac ako 10%), kde komisia je povinná požiadať odôvodnenie tejto porovnávacej ceny;*
- *možnosti vysvetlenia ponuky, kde ale nesmie akceptovať odôvodnenie, ktoré by ponuku zvýhodnilo.*

Pri nesplnení niektorých podmienok alebo požiadaviek komisie na vyhodnotenie ponúk môže komisia ponuku uchádzača vylúčiť. Ponuky, ktoré neboli vylúčené, hodnotia jednotliví členovia komisie samostatne podľa kritérií, pravidiel a spôsobom uvedeným v súťažných podkladoch. Na základe hodnotenia členmi komisie komisia zostaví poradie úspešnosti ponúk. V prípade vyhodnocovania len jednej ponuky sa poradie nezostavuje.

13.1. Oznámenie o vylúčení ponuky

(Informácie poskytované)

Na základe informácie o vylúčení ponuky, ktorú poskytne komisia obstarávateľovi, je obstarávateľ povinný upovedomiť vylúčeného uchádzača o vylúčení ponuky aj s uvedením dôvodov vylúčenia.

14. Zápisnica z vyhodnotenia ponúk

Komisia na vyhodnocovanie ponúk o vyhodnotení spíše zápisnicu. Minimálny obsah zápisnice je určený v § 35 ods. 12 zákona o verejnom obstarávaní. Odporúča sa spracovávať podrobnú zápisnicu, v ktorej by mali byť uvedené všetky činnosti a rozhodnutia komisie tak, aby bolo možné aj s časovým odstupom podrobne dokumentovať celkový priebeh vyhodnocovania, a to ako pri posudzovaní splnenia jednotlivých požiadaviek obstarávateľa, tak aj pri vylúčení alebo vyhodnotení, kde je nutné uviesť dôvody, podľa ktorých sa komisia rozhodovala. Zápisnicu o vyhodnotení ponúk podpisujú všetci prítomní členovia komisie. Podpísaním zápisnice a odovzdaním všetkých materiálov (ponúk, pomocných materiálov a pod.) obstarávateľovi sa činnosť komisie na vyhodnotenie končí.

14.3. Zápisnica o vyhodnotení ponúk zaslaná uchádzačom

(Informácie možné)

Obstarávateľ nie je zákonom o verejnom obstarávaní viazaný, aby zápisnicu o vyhodnotení ponúk zasielal uchádzačom, ktorí predložili ponuky. Na druhej strane ale

má povinnosť informovať uchádzačov jednak o vylúčení ponuky aj s uvedením dôvodov, jednak o úspešnosti ponúk s uvedením odôvodnenia ich umiestnenia. Uchádzači nie sú viazaní mlčanlivosťou a tu dochádza k poskytovaniu informácií, „informačným šumom“, často aj skresleným. Po podpísaní zápisnice sa na zápisnicu a výsledok vyhodnotenia už mlčanlivosť členov komisie tiež nevzťahuje. Z uvedeného môže vyplývať záver, že podľa zákona č. 211/2001 Z. z. o voľnom prístupe k informáciám môže obstarávateľ zápisnicu z vyhodnotenia zverejniť, napr. na svojej internetovej stránke alebo iným spôsobom.

14.4. Zverejnenie zápisnice z vyhodnotenia ponúk na internetovej stránke obstarávateľa

(Informácie perspektívne)

Obsah zápisnice v minimálnom rozsahu určuje zákon o verejnom obstarávaní. Je to najmä zoznam členov komisie, zoznam všetkých uchádzačov, ktorí predložili ponuku, s uvedením návrhov uchádzačov na plnenie jednotlivých kritérií na hodnotenie ponúk, zoznam vylúčených uchádzačov s uvedením dôvodu ich vylúčenia a poradie úspešnosti ponúk s odôvodnením ich umiestnenia. Zahraničné skúsenosti **odporúčajú ďalej uviesť** v zápisnici vyhlásenie členov komisie o tom, že pri hodnotení boli dodržané vyhlásené podmienky účasti uchádzačov v súťaži a kritériá na vyhodnotenie ponúk a že pri hodnotení ich dodržania nevznikli pochybnosti. Ďalej sa odporúča uviesť vyhlásenie členov komisie na vyhodnotenie ponúk o prípadných kontaktoch uchádzačov alebo iných osôb, alebo pokusy o takéto kontakty, ak predmetom týchto kontaktov bolo hodnotenie ponúk. Napokon sa odporúča uviesť aj vyhlásenie najmenej dvoch členov komisie o tom, že podrobne preverili doklady o splnení podmienok na účasť v súťaži a o tom, že tieto podmienky sú zahrnuté do predloženého návrhu zmluvy, ak je zahrnutie týchto podmienok v zmluve potrebné.

Dôležitejšie ako vypracovanie zápisnice o vyhodnotení ponúk a jej uloženie medzi dokumenty prípadu verejného obstarávania je však nielen jej poskytnutie všetkým uchádzačom, ale **aj jej zverejnenie**. Zákon o verejnom obstarávaní ukladá predsedovi komisie odovzdať ju obstarávateľovi, tomu však nestanovuje povinnosť zverejniť ju.

Zápisnica po prijatí obstarávateľom je dokumentom o úradnom rozhodnutí verejného orgánu a podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám je verejný orgán povinný na základe požiadavky takýto dokument každému žiadateľovi poskytnúť. Vhodnosť zverejnenia zápisnice z hodnotenia ponúk ako transparentného opatrenia dokazujú aj zahraničné skúsenosti. Navyše zápisnica (ako v minimálnom rozsahu podľa zákona o verejnom obstarávaní tak aj s odporúčaným podrobným obsahom) neobsahuje žiadne údaje, ktoré by mali byť utajované. Pre obstarávateľa môže byť jej zverejnenie jedným z dôkazov, že postupoval spravodlivo a zodpovedne; pre víťazného uchádzača potvrdzuje zvyšovanie jeho image. Nepríjemná môže byť pre obstarávateľa a víťazného uchádzača **vtedy, ak nepostupovali korektne** alebo dokonca uplatnili korupčné praktiky. Práve to je ale jeden z rozhodujúcich dôvodov pre zverejnenie

zápisnice. Nedobrá pocit zo zverejnenia zápisnice by mohli mať aj neúspešní uchádzači pre záporné pôsobenie na ich image. Práve takto zverejnená informácia je však významná pre ostatných verejných obstarávateľov a nijako neporušuje práva neúspešných uchádzačov. Možno preto odporúčať, aby zápisnica z vyhodnotenia ponúk bola poskytnutá nielen účastníkom súťaže, ktorí predložili svoje ponuky, ale aby ju verejný obstarávateľ zverejnil verejne prístupným spôsobom, napr. zverejnením na svojej internetovej stránke alebo výveskou.

15. Oznámenie uchádzačovi o poradí úspešnosti

Obstarávateľ po získaní zápisnice o vyhodnotení ponúk od predsedu komisie na vyhodnotenie ponúk je podľa § 36 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní povinný doručiť uchádzačom oznámenie o úspešnosti ponúk.

15.1. Oznámenie uchádzačom o úspešnosti ich ponúk

(Informácie poskytované)

Uchádzači majú dostať od obstarávateľa oznámenie o úspešnosti nimi predložených ponúk aj s odôvodnením umiestnenia ich ponúk najneskôr 21 pracovných dní pred uplynutím lehoty viazanosti ponúk. Zákon neurčuje, či obstarávateľ má oznámiť len uchádzačovi jeho konkrétne umiestnenie alebo oznámiť všetkým uchádzačom umiestnenie všetkých ponúk, ktoré boli vyhodnocované. Praktické skúsenosti preukázali, že správnejším postupom je informovať všetkých o všetkom. Týmto postupom sa podstatne zníži predkladanie námietok, najmä od uchádzačov, ktorých ponuka sa umiestnila na druhom, resp. na treťom mieste. Pokiaľ by došlo k plneniu bodu 14. 3. tohto materiálu, povinnosť o informovaní uchádzačov o umiestnení ich ponuky aj s odôvodnením by bola splnená už v tomto bode.

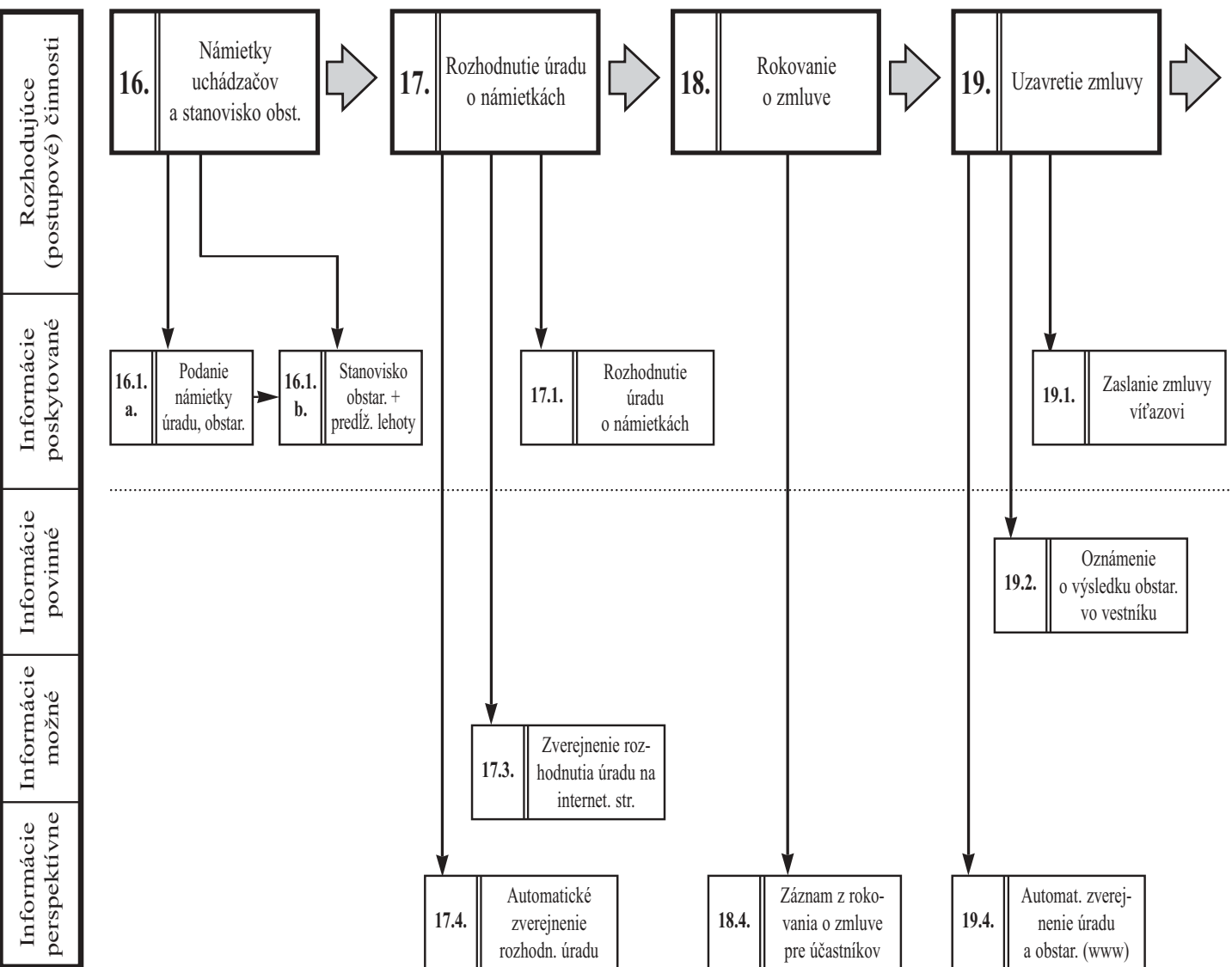
15.4. Zápisnica ako súčasť oznámenia uchádzačom

(Informácie perspektívne)

Pokiaľ by došlo k naplneniu perspektívnej informácie uvedenej pod bodom 14. 4. tohto materiálu, t. j. o informovaní uchádzačov s plným znením zápisnice o vyhodnotení ponúk, je možné konštatovať, že toto poskytnutie informácií je splnené.

II.V. Okruh uzavretia zmluvy

Ide o záverečný okruh pri výbere zmluvného partnera a pri uzavretí zmluvy, ktorý je zahrnutý do účinnosti zákona o verejnom obstarávaní. V tomto okruhu je obsiahnutý inštitút námietok, rozhodovanie úradu o námietkách, možnosti rokovat' o zmluve a záverečné uzavretie zmluvy.

16. NÁMIETKY UCHÁDZAČOV A STANOVISKO OBSTARÁVATEĽA

Podľa ustanovenia § 86 zákona o verejnom obstarávaní je možné vo verejnom obstarávaní podať písomné námietky voči postupom obstarávateľa, ak sa záujemca alebo uchádzač domnieva, že nesprávnym postupom obstarávateľa bol alebo mohol byť dotknutý vo svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

Námietky je možné podať proti:

- podmienkam uvedeným v oznámení alebo výzve,
- podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch,
- vylúčeniu záujemcu alebo uchádzača,
- určeniu poradia vyhodnotených ponúk.

16.1. a. Podanie námietky úradu a obstarávateľovi (Informácie poskytované)

Námietky sa podávajú v zákonnej (prekluzívnej) lehote úradu a obstarávateľovi.

16.1. b. Stanovisko obstarávateľa a predĺženie lehoty viazanosti ponúk (Informácie poskytované)

V prípade obdržania námietky je obstarávateľ povinný spracovať stanovisko k námietke a do 24 hodín od obdržania námietky doručiť úradu svoje stanovisko a podklady súvisiace s námietkou. Pokiaľ predloží námietku uchádzač proti určeniu poradia vyhodnotených ponúk, je obstarávateľ povinný okrem svojho stanoviska a podkladov súvisiacich s námietkou, ktoré predkladá úradu, podľa § 36 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní upovedomiť uchádzačov o predpokladanom predĺžení lehoty viazanosti ponúk. Obstarávateľ môže prijať návrh zmluvy až po rozhodnutí úradu o námietke.

17. Rozhodnutie úradu o námietkach

Podľa ustanovenia § 86 zákona o verejnom obstarávaní úrad v zákonných lehotách rozhoduje o predložených námietkach.

17.1. Rozhodovanie úradu o námietkach (Informácie poskytované)

Podľa § 87 zákona o verejnom obstarávaní môže úrad pri rozhodovaní o námietkach pred uzavretím zmluvy:

- námietku zamietnuť ako neopodstatnenú,
- nariadiť zrušenie diskriminačných podmienok uvedených v oznámení alebo vo výzve,
- nariadiť zrušenie diskriminačných požiadaviek uvedených v súťažných podkladoch,

- zrušiť rozhodnutie obstarávateľa o vylúčení záujemcu alebo uchádzača,
- zrušiť rozhodnutie komisie o určení poradia vyhodnotených ponúk,
- nariadiť zrušenie metódy verejného obstarávania,
- predbežným opatrením pozastaviť verejné obstarávanie najviac na 30 dní.

Na konanie o námietkach sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu úradu nemožno podať opravný prostriedok.

17.3. Zverejnenie rozhodnutia úradu na internetovej stránke

(Informácie možné)

Zákon o verejnom obstarávaní neukladá úradu povinnosť zverejniť svoje rozhodnutia publikovaním, a to buď vo vestníku alebo na internetovej stránke úradu. Rozhodnutie o námietke alebo o podnete na výkon kontroly je dokumentom o úradnom rozhodnutí verejného orgánu, kde podľa ustanovení zákona o verejnom obstarávaní voči nemu neexistuje opravný prostriedok a podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám je verejný orgán povinný na základe požiadavky takýto dokument každému žiadateľovi poskytnúť. Vhodnosť zverejnenia rozhodnutia úradu o námietkach alebo o výkone kontroly ako transparentného opatrenia potvrdzujú aj zahraničné skúsenosti.

V rozhodnutí o námietkach sa obvykle posudzujú tie údaje, ktoré už boli publikované (v zázname z otvárania obálok ponúk, v zápisnici o vyhodnutí ponúk), teda neobsahuje žiadne údaje, ktoré by mali byť utajované. Pre úrad môže byť zverejnenie rozhodnutí jedným z dôkazov, že postupoval spravodlivo a zodpovedne, nerozhodoval účelovo, čím sa potvrdzuje zvyšovanie jeho dôveryhodnosti.

Publikovanie rozhodnutí úradu môže byť nepríjemné pre obstarávateľa a ním vybraného víťazného uchádzača **vtedy, ak nepostupovali korektne v súlade so zákonom**. Ak boli uplatnené korupčné praktiky, ocitá sa táto problematika v trestnoprávnej oblasti. Odporúčame preto, aby úplné znenie rozhodnutí úradu bolo poskytované nielen účastníkom súťaže, ale aby ho úrad zverejnil verejne prístupným spôsobom, napr. na svojej internetovej stránke alebo v príležitostnom čísle vestníka.

17.4. Automatické zverejnenie rozhodnutia o námietkach

(Informácie perspektívne)

Dnešná možnosť zverejňovať rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie o námietkach na internetovej stránke Úradu pre verejné obstarávanie sa zmení na povinnosť. Jednak to podstatne **zvýrazní transparentnosť celého postupu** a ukáže na toho, kto nedodržiava korektnosť procesu verejného obstarávania (nech je to obstarávateľ, záujemca alebo uchádzač), jednak to **vyvinie výchovný tlak** na dodržovanie princípov verejného obstarávania. Aby sa zvýraznilo toto verejné pôsobenie na správanie spoločnosti, treba umožniť, aby zverejnené rozhodnutie obsahovalo **jasnú formuláciu námietky a vlastné rozhodnutie aj s jeho**

odôvodnením. Neexistuje žiadny vecný alebo právny dôvod, prečo by sa takto formulované rozhodnutie nemalo zverejňovať. Ide o úradný dokument rozhodnutia verejného orgánu, ktorý sa podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám musí žiadateľom vydať ako podklad pre spoločenskú kontrolu.

Výchovné pôsobenie je značné: Analýza dvojročného uplatňovania námietok ukazuje, že väčšina z nich (orientovaná v podstate len na vylúčenie účasti a na poradie ponúk) je neopodstatnená a je motivovaná snahou uchádzača znepríjemniť a predĺžiť proces obstarávania úspešnejším konkurentom aj „nepriateľskému“ verejnému obstarávateľovi. Zverejňovanie rozhodnutí o námietkach pomôže preto **odhaľovať opakovaných notorických „námietkarov“ a na druhej strane opakovaných „nekvalitných“ obstarávateľov.** Pre takých „vinníkov“ je to odhalenie nepríjemné, ale zrejme spravodlivé a poučné. Treba priznať, že to zvyšuje nároky na kvalitu práce Úradu pre verejné obstarávanie.

18. Rokovanie o zmluve

Súčasnne platné znenie zákona o verejnom obstarávaní ukladá obstarávateľovi v § 36 ods. 2 v prípade, že nebola predložená námietka proti postupu obstarávateľa, najskôr päť dní pred uplynutím lehoty viazanosti ponúk prijať návrh zmluvy predložený uchádzačom, ktorého ponuka bola najúspešnejšia. Prijatý návrh zmluvy obstarávateľ má bezodkladne doručiť uchádzačovi.

Toto znenie zákona neumožňuje obstarávateľovi naplniť ustanovenie § 43 a násl. Občianskeho zákonníka, kde účastníkom zmluvného vzťahu ukladá povinnosť „...aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku sporov...“. Jednou z možností, ako splniť túto povinnosť zo strany obstarávateľa, je predkladať „podklad na vystavenie návrhu zmluvy“ do súťažných podkladov, t. j. návrh znenia zmluvy s vynechanými riadkami na dopísanie údajov o uchádzačovi, cene, prípadne ďalších údajov, ktoré sú v kompetencii uchádzača. Ináč celú zmluvu zostavil obstarávateľ. Druhá možnosť, v prípade že zmluvu zostavuje uchádzač a obstarávateľ v súťažných podkladoch uviedol „obchodné podmienky, ktoré požaduje zahrnúť do zmluvy“, spočíva v tom, že čas 5 dní pred uplynutím lehoty viazanosti ponúk využije obstarávateľ na prerokovanie a dohodnutie náležitostí zmluvy podľa § 43 a násl. Obč. zák. s tým, že v žiadnom prípade týmto rokovaním nedôjde k zmene podmienok uvádzaných v súťažných podkladoch.

18.4. Záznam z rokovania o zmluve

(Informácie perspektívne)

Úradná zápisnica z rokovania o zmluve je poistkou, že pri rokovaníach obstarávateľa s víťazným uchádzačom nedôjde k žiadnej zmene víťazným uchádzačom

predloženého návrhu zmluvy, ktorá by ho zvýhodňovala pred ostatnými uchádzačmi. Zákon o verejnom obstarávaní nerieši situáciu, že víťazný uchádzač predloží celkom nevhodný alebo nedostatočný návrh zmluvy alebo že sú v návrhu zmluvy ustanovenia nevýhodné pre verejného obstarávateľa. Taká situácia vedie k logickému praktickému záveru, že obstarávateľ rokovuje s víťazným uchádzačom a dohodne s ním vyhovujúci text zmluvy, ktorú obidvaja podpíšu. Podmienkou tohto postupu je, že ide len o úpravy návrhu zmluvy, ktoré nezmenia podstatné náležitosti zmluvy (naš právny poriadok však dnes tento termín nepozná), ale najmä – a to je v prípade verejného obstarávania podstatné – **sa nič nezmení na podmienkach účasti v súťaži a na kritériách vyhodnotenia ponúk** v porovnaní so stavom, keď boli vyhlásené a uplatnené pri vyhodnocovaní ponúk. Preto sa odporúča, aby sa z každého prípadného rokovania verejného obstarávateľa a víťazného uchádzača o spresnení návrhu zmluvy spisala obojstranne podpísaná úradná zápisnica, v ktorej okrem dohodnutých úprav je zahrnuté jednoznačné vyhlásenie, že žiadna z dohodnutých úprav nemení vyhlásené podmienky na účasť v súťaži a kritériá na vyhodnotenie ponúk, ani spôsob ich uplatnenia pri vyhodnotení najvýhodnejšej víťaznej ponuky. Táto úradná zápisnica sa ukladá ako dokument verejného obstarávania a predstavuje slobodne dostupnú informáciu v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Najlepším riešením opísanej situácie je však určite prevencia, teda treba zamedziť tomu, aby k takej situácii vôbec došlo. Skúsenosti ukazujú, že najčastejšie sa pri návrhoch zmlúv vyskytuje potreba spresniť obchodné podmienky dodania predmetu obstarávania, a preto treba formulácii obchodných podmienok pri príprave súťažných podkladov venovať zvýšenú pozornosť. Platí to najmä pre používanie odkazov na všeobecné obchodné podmienky (na Slovensku sú k dispozícii len Všeobecné obchodné podmienky stavebných prác), pri ktorých zmluvné strany majú právo na ich úpravu, ak ju výslovne uvedú v texte zmluvy. Zverejnenie záznamu z rokovania o zmluve predstavuje významné protikorupčné opatrenie.

19. Uzavretie zmluvy

Súčasne platné znenie zákona o verejnom obstarávaní ukladá obstarávateľovi v § 36 ods. 2 v prípade, že nebola predložená námietka proti postupu obstarávateľa, najskôr päť dní pred uplynutím lehoty viazanosti ponúk prijať návrh zmluvy predložený uchádzačom, ktorého ponuka bola najúspešnejšia.

19.1. Zaslanie zmluvy víťazovi (Informácie poskytované)

Podľa § 36 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní prijatý návrh zmluvy obstarávateľ bezodkladne doručí uchádzačovi.

19.2. Oznámenie o výsledku obstarávania vo Vestníku

(Informácie povinné)

Oznámenie o výsledku verejného obstarávania všetkými metódami verejného obstarávania, okrem podprahových, zverejňuje obstarávateľ podľa **§ 36 ods. 5, resp. § 53 ods. 3 zákona** o verejnom obstarávaní vo Vestníku a aj v tlači, v ktorej sa verejné obstarávanie vyhlásilo. V prílohe č. 3 k zákonu o verejnom obstarávaní je uvedený **obsah oznámenia a údaje, ktoré oznámi obstarávateľ úradu**. Lehota na predkladanie podkladov na publikovanie je v zákone o verejnom obstarávaní určená taxatívne, obstarávateľ ich musí zaslať do siedmich dní od uplynutia lehoty viazanosti, resp. od uzavretia zmluvy.

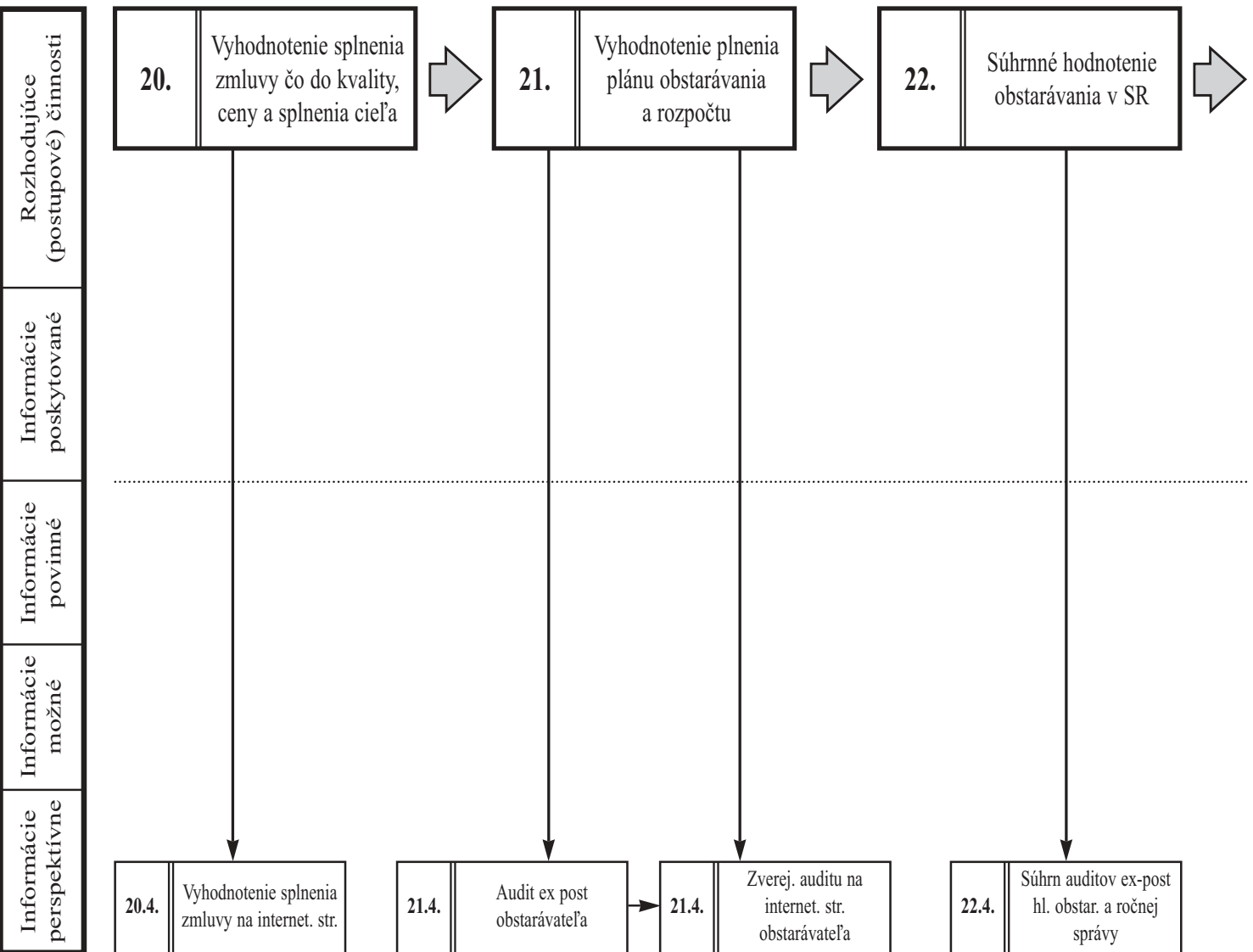
19.4. Automatické zverejnenie uzavretia zmluvy na internete

(Informácie perspektívne)

Zverejnenie uzavretia zmluvy ako výsledku vyhodnotenia v prípadoch, keď bolo oznámenie o vyhlásení súťaže uverejnené vo Vestníku verejného obstarávania, ukladá zákon o verejnom obstarávaní. Rovnaké je zverejnenie na internetovej stránke Úradu pre verejné obstarávanie. Z princípu transparentnosti vyplýva požiadavka, aby boli **zverejnené aj ostatné obstarávacie zmluvy**, pre ktoré sa neoznamovalo vyhlásenie súťaže. Ide o prípady podprahového obstarávania (pokiaľ by sa podpisovali písomné zmluvy) a o prípady uplatnenia metódy rokovania bez zverejnenia. Zverejnenie sa uskutoční spôsobom obvyklým u verejného obstarávateľa, najmä zverejnením na jeho internetovej stránke alebo výveskou.

II.VI. Okruh realizácie a vyhodnotenia obstarávania

Ide o okruh, ktorý už nie je obsiahnutý v zákone o verejnom obstarávaní - v schéme uzavretého cyklu verejného obstarávania sú rozhodujúce činnosti obstarávania uvádzané pod bodom 11.

20. Vyhodnotenie splnenia zmluvy v oblasti kvality, ceny a splnenia cieľa

Súčasne platné znenie zákona o verejnom obstarávaní tento okruh neobsahuje, aj keď najmä pre „veľkých“ obstarávateľov je základným zdrojom informácií o kvalite podkladov na verejné obstarávanie.

Tu pri plnení zmluvy môže ísť o informácie o tom, či:

- 1) vyžadovanie plnenia zmluvných podmienok bolo „mäkké“ alebo „tvrdé“,
- 2) došlo k zmene podmienok v uzavretej zmluve.
 - iniciované obstarávateľom - oprávnené alebo neoprávnené
 - objektívne alebo subjektívne
 - iniciované dodávateľom - oprávnené alebo neoprávnené
 - subjektívne alebo objektívne
 - zvýhodňujúce dodávateľa alebo obstarávateľa.

Pokiaľ dôjde k „tichej dohode - k avizovaniu možnosti za odmenu“ v okruhu prípravy súťaže, že bude možné „voľne“ meniť zmluvné podmienky počas realizácie, potom návrh zmluvy predložený v ponuke bude zostavený tak, aby „vybraný“ uchádzač jednoznačne uspel. Pri súbehu naznačených „možností“ ale už je veľmi ťažko hovoriť o súťaži.

Ďalej tu ide o zodpovedanie otázky „Mám, čo som chcel, čo potrebujem, vyhovuje mi to?“ Ide o porovnanie dosiahnutého cieľa s požiadavkami a predstavami. V prípade korektnej súťaže, porovnaním zámerov, s ktorými sa pristupovalo k organizovaniu súťaže, s jej výsledkom, získava obstarávateľ veľmi cenné informácie pre tvorbu vlastnej databázy.

Táto databáza obsahuje informácie o predmete obstarávania. Ponúka možnosť vygenerovania informačných ekonomických ukazovateľov pre ďalšie obstarávania; informácie o dodávateľoch - tých, ktorí realizovali dodávky, ale aj o tých, ktorí sa súťaže zúčastnili. Ide o možnosť ich oslovenia v prípade iných metód alebo prípadov obstarávania. Ponúka tiež informácie o obchodných podmienkach (ktoré sa osvedčili a ktoré nie).

20.4. Vyhodnotenie splnenia zmluvy na internete

(Informácie perspektívne)

Vyhodnotenie splnenia zmluvy o verejnom obstarávaní ako súčasť dokumentácie daného prípadu verejného obstarávania tiež nie je dnes na Slovensku bežnou záležitosťou. Splnenie zmluvy sa má **hodnotiť čo do rozsahu, kvality a ceny** tak, ako ich stanovila pôvodná zmluva a jej dodatky, **ale aj porovnaním so zámerom a cieľom**, ktorý stál na začiatku a inicioval proces verejného obstarávania. Aj toto vyhodnotenie by sa malo stať súčasťou dokumentácie daného prípadu verejného obstarávania a mali by sa v ňom uviesť všetky úradné zápisnice z rokovaní o úpravách uchádzačom

predloženého návrhu zmluvy pred jej podpisom a úradné zápisnice o rokovaníach o dodatkoch k zmluve. Až toto vyhodnotenie splnenia zmluvy by malo uzavrieť dokumentáciu o prípade verejného obstarávania. O potrebe vyhodnotenie jednotlivých významnejších prípadov podprahového obstarávania rozhodne podľa svojho zváženia verejný obstarávateľ. Ako vo väčšine protikorupčných opatrení pôsobí toto opatrenie nielen povinnosťou spracovať vyhodnotenie prípadu verejného obstarávania, ale **najmä jeho zverejnením.**

21. Vyhodnotenie plnenia plánu obstarávania a rozpočtu

V pláne obstarávania sú vyjadrenia rozhodnutí auditu ex-ante pre oblasť verejného obstarávania. Plán je určený na rozpočtový rok a je viazaný na rozpočet obstarávateľa. Opisuje a zdôvodňuje efektívnosť vynaloženia prostriedkov rozpočtu na obstaranie spoločensky potrebných predmetov obstarania.

21.4. Audit ex-post obstarávateľa - Zverejnenie auditu na internetovej stránke obstarávateľa

(Informácie perspektívne)

Audit ex-post obstarávateľa je logickým vyústením hodnotenia využitia verejných prostriedkov verejného obstarávateľa v predchádzajúcom rozpočtovom roku, vrátane prostriedkov určených na verejné obstarávanie. V porovnaní s auditom ex-ante dáva informácie o **dosiahnutej efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov** a patrí medzi kľúčové protikorupčné opatrenia. Po zverejnení sa stáva podkladom širokej spoločenskej (aj odbornej) kontroly. Súčasťou auditu ex-post z hľadiska verejného obstarávania je aj vyhodnotenie plánu obstarávania a vyhodnotenie hospodárnosti a efektívnosti vynaloženia verejných prostriedkov rozpočtu na skutočné obstaranie predmetov obstarávania a uvedenie a vyhodnotenie významných prípadov verejného obstarávania.

Audit ex-post sa zverejňuje spôsobom obvyklým u verejného obstarávateľa, najmä na jeho internetovej stránke.

22. Súhrnné hodnotenie obstarávania v SR

Podľa § 83 ods. 1 písm. d) zákona o verejnom obstarávaní úrad predkladá najmenej raz ročne správu o výsledku svojej činnosti vláde a na požiadanie aj výboru Národnej rady Slovenskej republiky. V tejto správe sa v súlade so svojou pôsobnosťou zaoberá problematikou verejného obstarávania a koncesného obstarávania.

22.4. Súhrnné hodnotenie verejného obstarávania v Slovenskej republike (Informácie perspektívne)

Zákon o verejnom obstarávaní ukladá Úradu pre verejné obstarávanie predkladať najmenej raz ročne správu o výsledkoch svojej činnosti vláde Slovenskej republiky a na požiadanie aj Národnej rade Slovenskej republiky. Táto správa by sa mala obsahovo **rozšíriť o súhrnné hodnotenie verejného obstarávania** v predchádzajúcom roku na základe štatistických dát a ostatných údajov, ktoré má Úrad pre verejné obstarávanie k dispozícii (aj údajov, ktoré vyplývajú z jeho činnosti a zo súhrnu auditov ústredných orgánov Slovenskej republiky a auditov vrcholných regionálnych orgánov verejnej správy - aspoň príkladmi). Systém čo najjednoduchšieho a najmenej prácneho súhrnného hodnotenia verejného obstarávania a zberu dát pre toto hodnotenie treba vypracovať a schváliť. Správu o súhrnnom hodnotení verejného obstarávania v Slovenskej republike za predchádzajúci rok treba potom, ako ju vezme na vedomie vláda Slovenskej republiky, prípadne Národná rada Slovenskej republiky, **zverejniť na internetovej stránke** Úradu pre verejné obstarávanie.

ISBN 80-89041-53-1